

Izhaja ob 4. jutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.
—
Oglaš po tarifu.
—
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/1.
Telefon šte. 73, ponoči tud:
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 96.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 499.
Podružni: Maribor, Barvarova ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
—
Račun pri poštnem čk. zavoda: Ljub-
ljana št. 11.843. — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.341.

Ljubljana, 14. aprila.

Grof Aleksander Skrzynski, ministrski predsednik in hkrati vnanji minister poljske republike, je napravil te dni oficijalni obisk v Pragi, odkoder se po-
da na poset na Dunaj. Pot predstavni-
ka poljske republike na Češkoslovaško
je izzvala v obeh slovanskih državah,
pa tudi v ostalem svetu živahne ko-
mentarje, ocenjujoče politični pomen
tega poseta.

Da ima obisk Skrzynskega v prvi
vrsti politični značaj, je jasno. Ne skle-
pa se med obema sosedama nikakoli
nova pogodba, marveč se samo slovesno
izmenjajo ratifikacijske listine sklenje-
nih pogodb, ki urejajo politične in go-
spodarske odnose med obema repu-
blikama. Te pogodbe so se podpisale
lansko leto, ko je češkoslovaški vnanji
minister dr. Beneš posetil Varšavo; ta
čas sta parlamentarni reprezentanci ra-
tificirali pogodbe in sedaj ko Skrzynski
vrača poset dr. Benešu, se izroče rati-
fikacijske listine. Toda časopisje obeh
držav naglašja, da ne gre pri tem samo
za formalno stran, marveč da je poset
izraz okrepitve prijateljstva med obema
republikama, da je dokaz napredujočega
zblizevanja in enake usmerjenosti v
mnogih mednarodnih problemih, ki za-
nimajo sodobno Evropo. Skrzynski v
Pragi pomeni slovesno in manifestant-
no potrditev soglasja med poljskim in
češkoslovaškim stališčem v srednje-
evropski politiki, kakor se je zadnja le-
ta pokazalo že pri tolikih prilikah.

Prva leta po osvobojenju razmerje
med Poljsko in Češkoslovaško nikakor
ni bilo ugodno. Med njima je ležalo za-
motano razmejitveno vrašanje, ki je
kalilo prijateljstvo; stvari so se zaple-
tale zelo in duhovi so se razburjali do
skrajnosti. Naposled je veleposlaniška
konferenca samo razsodila, kako naj se
razdeli plebiscitno ozemlje v Tešinski
konferenca sama razsodila, kako naj se
potegne meja v Karpatih, na obeh straneh
Tatre. Posledice silne razburjenosti
radi razmejitvenja so se kazale še
nekaj let prav občutno, kakor je pač
prirodno. Toda polagoma so državni-
ki ipak dosegli zblizanje preko teh medse-
bojnih zamer, zakaj na skupnost je dr-
žavi gnala situacija sama; obe republiki
sta novi, obe pomeniti že v eksistenci
sami svobodo, ki jo je treba skrbno
čuvati pred poskusi reakcije. Zato obe
državi skrbno zastopata nespremljivo-
st mirovnih pogodb, ki so temu stan-
ju osnova. Zato sta mogli tudi pred
Zvezo narodov, ki postaja vedno važ-
nejši činitelj evropske politike, zastop-
pati domala iste teze in se zavzemati
za razširjenje locarnskih pogodb na
vzhodno Evropo. V mnogih točkah se
je stališče Poljske celo vjemalo z in-
teresi Male antante, zato so vse štiri
države pri raznih prilikah nastopile
pred evropskim forumom skupno. Ni
slučaj, da se baš te dni znova pojavlja
vest o pristopu Poljske v krog Male
antante. Glede teh in sličnih napovedi
je treba sicer biti skeptičen, kar pa ni
toliko znak diferenc med prizadetimi
državami, marveč posledica dejstva, da
leži glavni eksistenčni smoter Male an-
tante v srednjem Podonavju, in da bi ji
bilo treba, ako bi se ji priključila Pol-
jska, razširiti delokrog in ga opredeliti
za določene potrebe mednarodne politi-
ke. Kaže se, da do te stopnje situacija
med Črnim, Baltičkim in Jadranskim
morjem še ni dozorela. V obeh državah
v Poljski kakor v ČSR je obilo mož, ki
z največjo vnemo delajo na to, da se
razmerje med obema še nadalje izbolj-
ša, saj se je prav resno razpravljalo
celo že vprašanje carinske unije med
njima.

Seveda pa ne gre prezreti onih mo-
mentov, ki sodelovanje med sosedama
ovirajo. V gospodarski politiki je po-
treba urediti še marsikaj, kar kali še
danes iskrene dobre odnose. Obe sta
mladi državi, ki morata z največjo bri-
go skrbeti za ekonomsko samostojnost,
za gospodarski procvit, zato sta v
medsebojnem razmerju pred ne baš
lahko nalogo, koristiti sebi in ne škoditi
drugemu. V vnanji politiki pa pač moti
razmerje do ruskega problema, kajti v
ČSR se prav nič ne prikriva, da Praga
ne bo mogla nikdar zagovarjati vzhod-
nih poljskih meja, ki so zarezale globo-
ko v teritorij malo-, belo- in velikoruski.
Tega sam dr. Beneš v svoji razpravi o
Slovanih po vojni ni prikrival. Ta okol-
nost moti harmonijo med Varšavo in
Prago in dasi ne kali pristrčnosti pra-
ških dni Skrzynskega, vendar je nihče,
ki hoče solidno graditi bodočnost, ne
sme prezreti. Ta diskord je vzrok, da
se češkoslovaška alijansa ne more razši-
riti na vse mednarodno-politično udele-
stevanje.

Toda nadejamo se, da ima bodočnost
leka tudi za ta problem. Zato se tudi
mi kot največja južnoslovanska država
veselimo praških dni in jim želimo čim
največjega uspeha.

1. maj v Parizu

Pariz, 14. aprila. s. Narodni svet
delavske zveze je odklonil ponudbo komu-
nističnih organizacij, naj bi skupno prosla-
vili 1. maj.

Stepan Radić mora iz vlade ven

Včerašnji dan je potekel v prizadevanju odstranitve Stjepana Radića iz vlade. — On trdovratno vztraja. — Ako se danes ne bo uklonil, je pričakovati demisije celokupne vlade.

Beograd, 14. aprila p. Komaj se je v Beogradu poleglo med radikalni prvo razburjenje zaradi govora St. Radića v Pakracu, ki je povzročil demisijo prometnega ministra Krsto Miletića in je bila na novo nastala kriza navidezno likvidirana, je St. Radić izrazil med radikalni novo ogorčenje s svojimi včerašnjimi izjavami v Zagrebu, v katerih je vseprek napadal radikale ter imenoval ministra socijalne politike Milana Simonovića kvartopirca, novega finančnega ministra dr. Ninka Perića pa za idiota. Novim napadom na radikale je dala St. Radiću predvsem povod motivacija ostavke Krste Miletića kakor tudi včeraj v beograjskih listih objavljena izjava drž. podtajnika dr. Kujuzdžića proti St. Radiću, katerega je obdolžil razvnanja plemenske mržnje. Ogorčenje v beograjskih radikalnih krogih je bilo toliko, da so se pričakovale javne demonstracije ob Radićevem povratku v Beograd. Zato je bil davi beograjski kolodvor ves zastražen od orožnikov, ko se je pripeljal z zagrebškim vlakom St. Radić v Beograd. Zgodilo pa se ni ob tej priliki ničesar posebnega.

St. Radić je že dopoldne posetil ministrskega predsednika Uzunovića, pozneje pa je bil sprejet na dvoru v avdienci. Tekom dopoldneva je izročil min. predsedniku Uzunoviću ostavko drž. podtajnika v ministrstvu za šume in rudnike dr. Kujuzdžića, ki jo utemeljuje s tem, da smatra vsako delovanje s St. Radićem ne samo za nemogoče, temveč tudi za škodljivo. Pri Uzunoviću je bil dopoldne tudi minister Milan Simonović, ki je po posetu pri Pašiću bil sprejet tekom dopoldneva dvakrat na dvoru. Minister Simonović je hotel namreč že danes predložiti svojo ostavko. Radikalni ministri so bili od 11. do 13. zbrani v predsedništvu vlade, dokler ni min. predsednik Uzunović odšel na dvor, kjer je poročal o novo nastalih zapletih v vladi.

Beograd, 14. aprila p. Z ozirom na včerašnji sklep radikalnih ministrov ter današnja posvetovanja je danes popoldne min. predsednik Uzunović sporočil St. Radiću, naj poda ostavko ter izstopi iz vlade, ker je od tega odvisen nadaljnji obstoj vladne koalicije. Od 2. popoldne dalje so konferirali ministri HSS v kabinetu St. Radića. Radić je takoj obli Uzunovićevo zahtevo. V to svrhu je ob 3. popoldne poslal v predsedništvo vlade ministra dr. Nikića, da o tem obvesti Uzunovića. Ta pa je odgovoril dr. Nikiću, da vztraja pri svoji zahtevi ter da mu daje za odločitev rok danes do 5. ure.

Izjava g. Uzunovića zakaj ne more biti Radić več minister

Radićevega obnašanja ne more nihče več prenašati. — Škoduje tudi ugledu in avtoriteti države doma in v inozemstvu. — Načelno stališče radikalov: Z radićevci, a brez Radića.

Beograd, 14. aprila p. Današnji dan je končal v največji napetosti. Situacija je bila ves čas izredno komplicirana in se je sukala okoli glavnega vprašanja ali bo Uzunović premagal Radića ali pa Radić njega. Politično življenje današnjega dne je zaključila nocojšnja izjava min. predsednika o Radiću. Ob pol 21. je bila že razširjena vest, da po da Uzunović še nocoj ostavko celokupne vlade, a njegova izjava te vesti ni še potrdila. Ministriški predsednik Uzunović je ostal v predsedništvu vlade do 9. zvečer. Ko je odhajal iz svojega kabineta, so mu novinarji sporočili izjavo Stjepana Radića, ki jim je bila uradno dana iz kabineta prosvetnega ministra Radićeva izjava je na predsednika vlade očitno napravila globlji vtis. S povzdignjenim glasom, poudarjajoč vsako besedo je Uzunović nato podal novinarjem nastopno izjavo:

Govor je o ponašanju gospoda St. Radića kot ministra ali člana kabineta, gre za to ali se g. St. Radić kot aktivni član vlade more obnašati tako, kakor je to delal doslej. Navzile izrecnim obljubam, ki jih je dal, zatrjujoč, da bo prenehal, se tudi v novi situaciji dalje obnaša na način, o katerem mi smatramo, da ni v skladu s položajem aktivnega člana vlade. To je škodljivo za ugled vseh članov vlade, posebno pa predsedujočega člana, kakor tudi za ugled in avtoriteto države, doma in v inozemstvu. Mi svobodno izjavljamo, da verujemo in smatramo, da nikdar ni bilo niti ne bo več mogoče, da bi aktivni član vlade sedel v vladi, obenem pa po novinah s svojim podpisom ter na shodih in pri vseh prilikah kritiziral delo vlade, v kateri sedi, s neugodno izražal o stranki, s katero sodeluje, napadajoč in žaleč tudi člane te stranke, ter šel tako daleč, da govori o državnih vprašanjih, ki se razpravljajo v vladi in za katere je pristojna ali kr. vlada ali druge instance. A g. St. Radić si dopušča, da te stvari razpravlja na znani svoj način, po novinah in shodih. Nadalje dan za dnem naziva sedaj enega sedaj drugega člana vlade, s katerimi si dovoljuje sedeti v vladi, z epiteti, ki najblaje rečeno — značijo žaljive časti in klevetanje posameznih gospodov. Vediko vprašanje je, ali je mogoče s takim temperamentom in takimi manirami ostati v vla-

V tem času so se začeli v predsedništvu vlade zbirati radikalni ministri h konferenci in so čakali odgovor Stjepana Radića. Za ta čas je bila tudi napovedana seja ministrskega sveta, ki pa se ni vršila, ker radićevci niso hoteli priti v predsedništvo vlade. Ko je Uzunović videl, da ni odgovora, je telefonično poklical kabinet ministra prosvete. Kot je informiran vaš dopisnik, je bil ta razgovor zelo oster in razburljiv. Šef kabineta Košutić je najprej odrek telefonsko zvezo z Radićem in min. predsednik Uzunović je šel po ponovnih zahtevah dobiti zvezo z ministrom prosvete. Uzunović je Stjepanu Radiću naglasil, da kot resortni minister ne uživa več njegovega zaupanja in da naj zato takoj poda ostavko. Radić je odgovoril, da to odklanja, da se on ne more primerjati z resortnim ministrom, da je on šef stranke in ako Uzunović želi, da razde sporazum, naj mu da pismeno izjavo. Uzunović je ostal pri svoji zahtevi in izjavil Radiću, da mu podaljša rok do 8. zvečer.

Nato je Uzunović poskušal stopiti v stik z ostalimi ministri HSS, da bi omilili vplivi na St. Radića, da se umakne, sami pa da ostanejo nadalje v koaliciji z radikali in da za ministra prosvete delegirajo drugo osebo. Nekateri radićevci, kakor Pavle Radić, so na to pristali. V tem smislu se tolmači tudi avdiencia Pavla Radića na dvoru, ki je trajala od 7. do 7.30.

Glede na novo ustvarjeno situacijo so novinarji prosili St. Radića, naj poda izjavo. Šef kabineta Košutić jim je odgovoril, da jih Radić ne more sprejeti, pač pa jim je s pooblastilom St. Radića on sam podal nastopno izjavo: »Zahtevati izstop St. Radića iz vlade pomeni, ukiniti sporazum. Po naredbi ministra prosvete.«

Radikali so čakali na odgovor do 9. zvečer, pa ga niso dobili. St. Radić je ostal na svojem stališču, da ne poda ostavke. V tem pogledu vplivajo nanj nekateri njegovi prvaki, dočim P. Radić na svoji način nastopa proti svoji mu strici. Radikalni ministri so pri odhodu s seje izjavili, da bodo jutri dopoldne nadaljevali posvetovanja o novo ustvarjeni situaciji. In povdarjajo, da je situacija zanje zelo težka in mučna: skoro ni možnosti, da vlada g. Uzunovića preživi jutrišnji dan.

Italija odklanja besarabski protokol

Fašistovska Italija se noče zameriti sovjetski Rusiji. — Prihodnji sestanek Male antante.

Bukarešta, 14. aprila o. O tekočih pogajanjih za ratifikacijo besarabskega protokola se izve, da bo Italija odklonila ratifikacijo radi odnosov do sovjetske Rusije. Italijanska vlada je predlagala, naj se v morebitno zavezniško pogodbo uvrsti varnostna garancijska klavzula, ki naj predvideva teritorialno nedotakljivost celokupne Rumunije vsehvi Besarabiji. S tem predlogom pa Rumunija ni zadovoljna ter zatrjuje, da izgubi besarabski protokol brez italijanske ratifikacije vsak pomen. Ratifikacija Francije in Anglije bi imela namreč popolno veljavo le tedaj, če ratificira protokol tudi Italija.

Zunanemu ministru blizu stoječi kro-

gi ne potrjujejo vesti, da misli kralj in kraljica posesti Rim v spremstvu ministrskega predsednika Averessa.

Vlada razmotriva o prihodnji konferenci Male antante, ki bo posebno važna, ker pride na razgovor tudi zavezniška pogodba med Rumunijo na eni in Češkoslovaško in Jugoslavijo na drugi strani, ki se ima obnoviti. Zavezniška pogodba s Češkoslovaško poteče junija, z Jugoslavijo pa decembra. Vlada misli, da bi bilo najbolje, ako bi se pogodba kratkoma podaljšala. Prihodnja konferenca Male antante bo najbrže sredi junija na Bledu, da se s tem ustreže želji rumunske vlade. In ne v maju, kakor sta predlagala Beograd in Praga.

Brezuspešna pogajanja angleških rudarjev

Rudarji zahtevajo splošno državno podporo. — Podjetniki odklanjajo zahteve premogarjev. — Možnost vladne intervencije.

London, 14. aprila ds. Kriza v premogovnikih je prišla sedaj v odločilni stadij. Izvrševalni odbor rudarske zveze je včeraj dopoldne zavzel svoje stališče, popoldne pa so se začela pogajanja z lastniki rudnikov. Na tej konferenci so sporočili zastopniki delavskega sklepe petkove seje delegatov, njihovo stališče in so predložili spomenko. V njej pravijo, da morajo imeti jamstva, da o podjetnikih in vlada pripravljeno reorganizirati odnose z delavci, preden je mogoče misliti na kakršnekoli živne rudarjev. V poštev prihaja le splošna državna pogodba za vse rudarje, kar se tiče mezd in delovnega časa. Prejemki morajo nuditi premogarjem dostojno življenje. Delavci odklanjajo tudi razdelitev dela na pet delovnih dni v tednu z daljšimi štiti.

Konferenca je trajala štiri ure. Čeprav

so bili delavci koncilijantni in niso naravnost odklonili predlogov premogovne komisije, ni bilo mogoče doseči sporazuma radi nepopustljivosti podjetnikov. Konferenca je bila končno prekinjena in ni bil določen prihodnji sestanek. Ker ni bilo uspeha, so izjavili delavci, da pristanejo na načelo združenja nekaterih premogovnikov, kakor jim je priporočila preiskovalna komisija, ker se rudniki niso nacionalizirali.

Vlada namerava sedaj poseči vmes in je danes že razpravljala o stvari v ministrskem svetu. Kabinet upa, da se bo le dalo skleniti kompromis potom kratkega podaljšanja plačevanja subvencij. Voditelji rudarjev odpuščaj nocoj v Bruselj na petkovno sejo rudarske internacionale. V Londonu smatrajo, da je položaj zelo resen in ga primerjajo z onim leta 1921.

Maroška mirovna pogajanja in Italija

Tanger, 14. aprila. s. Reuter poroča iz zanesljivega vira, da je Abd el Krim z ozirom na skorajšnja mirovna pogajanja s francoskimi in španskimi zastopniki dal vsem svojim podrejenim nalog, naj ustavijo sovražnosti ter da z vso gotovostjo pričakuje, da s 15. aprilom nastopi na vseh delih francoske in španske fronte premirje.

Rim, 14. aprila. k. «Giornale d'Italia» piše, da mora Italija glede poročil o mirovnih pogajanjih v Maroku posvetiti svojo pozornost ter da z vso gotovostjo pričakuje, da ako vprašanje nista sicer neposredno v zvezi, vendar pa se je pri teh mirovnih pogajanjih pojavila misel, da boče Španija razširiti maroško cono in na ta način anektirati del Tangerja.

Nove fašistovske proslave

Rim, 14. aprila o. Takoj po Mussolinijevem povratku se sestane ministrski svet, nato pa zbornica in senat. Dan otvoritve zbornice določil Mussolini spoznamno s zborničnim predsednikom Casertanom. Poleg manifestacij na otvoritveni seli zbornice in senata se bodo, kakor javlja »Informatore della Stampa«, na pobudo patriotičnih združenj, rimske fašistovske zveze in rimskega guvernerja vršile ob priliki Mussolinijevga povratka iz Libije velike ljudske manifestacije. Poučnem krogi pravijo, da bo imel Mussolini v okviru svečanosti ob ustanovitvi Rima dne 21. t. m. v Avgustju važen politični govor.

Obletnica ustanovitve Rima se bo proslavila na najsvečaniji način. Guverner mesta senator Cremonesi je za ta spominski dan sestavil slavnostni program, ki obsega poleg ljudskih manifestacij po rimljanskem običaju tudi razne sportne in atletske prireditve.

Firenze, 14. aprila o. V Mossi so se snoči spopadli komunisti in fašisti. V pretepu je bil fašist; Tamagni z nožem zaboden v hrbet ter se je zgrudil na tla. Razen tega je bil znatno ranjen tudi drug fašist. Tamagnija so prenesli v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Varnostne oblasti zasledujejo s vso vnemo komuniste, ki so se udeležili spopada s fašisti.

Oster nastop proti Italiji v amerškem senatu

Mussolini — komunist...

Washington, 14. aprila o. Senat je nadaljeval razpravo o dogovoru za ureditev italijanskih dolgov Zedinjenim državam. Kot glavni govornik je nastopil demokrat Mac Kellar, ki se je izjavil proti dogovoru, češ da predstavlja koncesije italijanski vladi v znesku poldruga milijarde dolarjev. Pripomnil je, da je pred tem koncesijam, ker je Italijanska vlada diktatorska in da demokratična Amerika ne sme podpirati nobene diktature. Govornik je rekel, da je ameriški senat upravičen izvedeti, pod kakšnimi pogoji so bile Italiji dovoljene te koncesije, ki predstavljajo veliko breme ameriškim davkoplačevalcem. Ameriške finančne koncesije bodo le pospeševale italijansko oboroževanje. Italijanski agresivno politiko in konsolidacijo fašistov, diktature, ki je uničila framazonstvo. Mac Kellar je tudi dokazoval, da je načelnik fašistovske vlade komunist, Amerika pa ne sme podpirati komunistično vlado.

Pomilostitev solunskih vstašev

Atene, 14. aprila. s. General Pangalos je v pretekli noči omilostil na smrt obsojenega voditelja solunskega upora Karakafasa in Djavelasa. Izjavil je, da sta grška republika in diktatura na tako trdni podlagi, da se ni bati nobenega upora več.

Italijanski vohunstvo v Franciji

Pariz, 14. aprila. k. V Nizzi so prijeli italijanske vohuna trgovca Procopea in urarja Latapica, ki sta obtožena, da sta Italiji izročila dokumente o organizaciji urada v vojnem ministristvu. Vohuna so prepeljati v Pariz.

Švedski kralj v Rimu

Rim, 14. aprila. o. Danes je došel semkaj iz Napolja švedski kralj. Ob 11. dopoldne ga je sprejel v zasebni avdienci kralji Viktor Emanuel. Ob 8. zvečer je švedski kralj nadaljeval vožnjo preko Brennerja v Stockholm.

Priključitveno vprašanje in Francija

Pariz, 14. aprila. d. Tekom debate o proračunu zunanjega ministristva v senatu je rekel senator Chenebent, da misli interpellirati vlado glede stališča v vprašanju priključitve Avstrije Nemčiji, in sicer v zvezi z manifestacijami zadnjih dni v tej stvari. Senator pa je dejal, da je pripravljen oloži svojo interpelacijo do razprave o locanskih pogodbah v senatu. Ministrski predsednik Briand je pripravljen odgovoriti v določenem roku.

Pogajanja z Madžarsko

Budimpešta, 14. aprila k. Dne 20. t. m. prično v Beogradu gospodarska pogajanja med madžarsko in jugoslovensko vlado. Madžarska delegacija bo sestavljena iz zastopnikov strokovnih ministrstev, katerim bo načeloval legacijski svetnik Alfred Nickl.

Čimdalje večji pretresljaji v NRS

Beograd, 14. aprila. r. «Pravda» poroča, da nihče ne ve, kaj namerava Pašić na seji glavnega odbora radikalne stranke dne 25. t. m. zahtevati in kakšne sklepe hoče izjaviti. Znano je samo to, da nameravajo njegovi ožji prijatelji obtožiti posamezne radikalne poslance zaradi njihovega zadržanja, s katerim so izzvali preokrete v zadnjem času. Misli se, da bosta obtožena Ljuba Jovanović in Velja Vukičević, imenujejo pa se tudi nekateri drug' poslanci. Mnogi radikalni prvaki se boje, da bi prišlo do razkola stranke, ako se bo zahtevala izključitev Ljube Jovanovića. Radikali sami priznavajo, da se bolesto stanje v njihovi stranki čim dalje bolj širi, da prehaja že na vlado in druge njene organe, ter da se posvobodijo čim dalje večji pretresljaji. Iz vseh radikalnih strankarskih organizacij prihajajo poročila, k. zahtevajo ohranitev celotnosti stranke ter izjavljajo nezadovoljstvo nad padcem prejšnje vlade. Radikalni se pokrajine vračajo največ odgovornosti na Radića in se zdli, da ne žele več sodelovanja z njim.

Znižanje cen industrijske soli

Beograd, 14. aprila p. Uprava državnih monopolov je znžala dosedanje prodajne cene za industrijsko sol, in sicer iz skladišč v Kreki in Siminhanu od 75 na 65 dinarjev, iz skladišč v Pagu in Stonu od 48 na 30 Din, iz ostalih skladišč pa od 80 na 65 Din za 100 kg.

Rusija odklanja udeležbo pri svetovni razorožitveni in gospodarski konferenci

Oster Čičerinov odgovor Zvezi narodov. — Obe konferenci se odgodita?

iz Ženeva, 13. aprila.

Generalno tajništvo Zveze narodov objavlja odgovor sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Čičerina na povabilo, da naj se sovjetska Unija udeležbi razprav pripravljene odbora za svetovno razorožitveno konferenco.

Uvodoma pravi Čičerin, da izjava švicarske vlade, da bo postopala s sovjetskimi delegati enako kot s delegacijami ostalih držav, ne more prav nič vplivati na stališče sovjetske vlade v tej zadevi. Tudi 1. 1922, ko je priprustila sovjetske delegate k lozanski konferenci in jim dala diplomatski vizum, je švicarska vlada izjavljala, da bodo sovjetski delegati uživali enake pravice in privilegije kot druge države. Čeprav je bila bernska vlada opozorjena, da ekstrateritorialni krogi groze Vorovskemu, vendar ni ukrenila potrebnih korakov, da se zločin spreči in je po izvršenem zločinu celo vse storila, da ostanejo zločinci nezakaznovani. Zato sodi Čičerin, da tudi sedaj švicarji ni nič verjeti, ker jo vodi v odnosu k sovjetski Uniji mentaliteta istih krogov, ki so prej vzpodbujali na umor Vorovskega in izvršili zločin odobravalji. Sovjetski delegati torej tudi letos ne morejo računati na izdatno zaščito od strani švicarskih oblasti kot v 1. 1922.

Sovjetska vlada ne more razumeti motivov, zakaj se ne bi razorožitvena konferenca, pri kateri se želi navzočnosti sovjetske Unije, vršila v kakem mestu izven Švice. Zadnje zasedanje Zveze narodov v Ženevi ni nikakor dokazalo, da vlada v tem mestu, kjer je stalni sedež Zveze, posebej ugodna atmosfera za reševanje mednarodnih vprašanj v duhu miru, neobčutnosti in vzajemnega popuščanja.

Če Svet Zveze narodov navzile temu, da ima zdaj kategorično in formalno izjavo sovjetske vlade, da ne bo pošljala nikake delegacije na švicarsko ozemlje, še vedno smatra za potrebno vztrajati pri svojem prvotnem sklepu, se mora smatrati, da je hotel od vsega začetka onemogočiti udeležbo Unije socijalističnih sovjetskih republik pri razorožitveni konferenci in da njegovim formalnim izjavam o pomenu, ki ga polaga na takozvano sodelovanje s sovjetsko Unijo pri razorožitvi, nedostaja sleherni iskrenosti in sleherni resničnosti vrednosti.

Ker ugotegnemo dejstvo, da se Rusija ne udeležbi razprav v Ženevi, izrabiti druge države kot izgovor za lastno sabotažo razorožitvene akcije, sklepa iz tega Čičerin, da nima Zveza narodov, oziroma tisti, ki jo vodi, nobenega interesa na tem, da bi konferenca dosegla pozitivne uspehe. Čičerin navaja v podkrepitev te svoje trditve besede vodilne osebe v ameriški diplomaciji: »Pripravljalna razorožitvena konferenca se bo odvila v Ženevi, da pretresa predloge o vprašanjih, glede katerih se sploh ne želi sporazum. Ti predlogi so formulirani tako z izrecnim namenom, da se zagotovijo neuspeh celotnega podjetja.«

»Eno izmed sredstev za zagotovitev neuspeha konferenca je ravno dejanska izključitev sovjetske Unije, ki je 1. 1922, na genovski konferenci prva pokrenila v celnem obsegu vprašanje splošne razorožitve, ki je sklicala konferenco omejnih držav za razpravo o letnem vprašanju, kjer je stavila konkretne in docela izvedljive predloge, in je sponatno sklenila svojo obojeoroženo silo do one najmanjše mere, ki je za svetlo Unijo sprejemljiva sprito dejstva, da se druge države branijo izvesti razorožitveno.«

Čeprav je sovjetska vlada podala tako številne dokaze za svojo miroljubnost, za svojo odkritostno željo, da se ideja splošne razorožitve uresniči ali vsaj zmanjša vojaška bremena, ki jih morajo nositi narodi, vendar ni nikoli skrivala svoje skepske glede razorožitvene konference, sklicane po Zvezi narodov. Navzile pitilni izgovor za uspeh se je sklenila udeležiti te konference. Zadržanje vodilnih krogov Zveze narodov pri izbiri sedeža konference pa je sovjetsko vlado končno prepričalo, da te inicijative Zveze narodov manjka resnosti in iskrenosti in da ni primerna za izvedbo tako velikega dela, kot je sklicanje splošne razorožitvene konference. Sovjetska vlada priča, da je najverjetneje zanimanjem in v živo željo, da bi sama član vedno prilapovala k temu delu, dneva, ko bo prevzela inicijativo posebna komisija, ki ji bo tuja ženevska atmosfera tradicij in splet in ki bo nudila več jamstva za uspeh kot Zveza narodov.

H koncu si dovoljujem izraziti upanje, da si bo Zveza narodov v bodoče prihranila trud, pozivati sovjetsko vlado h konferencam, pri katerih vodilni krogi Zveze narodov v resnici ne žele udeležbe sovjetske vlade.

Ta Čičerinov odgovor je izzval številne komentarje v krogih Zveze narodov. Izjavljajo, da je njegova polemika s švicarsko vlado docela neupravičena. S tem sovjetska vlada jasno izdaja, da ji ni do razorožitvene konference. Čičerin čisto po krivem dolži Zvezo narodov, da je sklicala konferenco v Ženevo nalašč zato, da se izjavlji. Ko je Zvezin Svet napravil 18. marca ta sklep, je v dobri veri upal, da se bo spor med Moskvo in Bernom izgladil. Čičerin tudi dobro ve, da je moskovska teza v načelnem neupravičena. Ne gre namreč, da bi bilo razmerje katerekoli države k Zvezi narodov odvisno od njenih odnosov napram švicarski vladi. Sicer bi mogla sleherni vlada, ki bi se bala kakšne razprave ali kakšne razsodebe Zveze narodov, izvesti konflikt s švicarji nalašč s namenom, da ji ne bi potem bilo potrebno priti v Ženevo. Baš da ne pride do takih slučajev, se je v členu 7. pakta Zveze narodov poudarila ekstrateritorialnost Zveze in njenih delegatov. Izjava švicarske vlade, da bo tretirala ruske delegate tako kot odposlane ostalih držav, bi morala popolnoma zadostovati. Mnogo se komentirajo Čičerinovi komplimenti na naslov predsednika Zedinjenih držav, katerih očividni namen je, da naj bi Amerika sama sklicala posebno razorožitveno konferenco in ubila inicijativo Zveze narodov.

Danes je dospel tajništvo Zveze narodov odgovor predsednika osrednjih ruskih zadrug Kličuka, ki je bil povabljen, da se udeležbi zasedanja pripravljene odbora za mednarodno gospodarsko konferenco. Kličuk izjavlja, da bi mogel sodelovati samo tedaj, če bi se zasedanje vrnilo izven Švice. Ker je Zvezin Svet navzile temu ruskiemu načelnemu stališču škčkal konferenco v Ženevo, sklepa Kličuk, da se ne reflektira na rusko udeležbo.

Pariz, 14. aprila. s. Listi pravijo, da je ton, v katerem je odgovoril Čičerin Zvezi narodov glede razorožitve, prevzet. Nekateri pa pišejo celo, da je žaljiv. L'Oeuvre piše, da bo Čičerin razdreti konferenco in skušati, da bi pripravil po nato nastalih zmedah Nemčijo tako daleč, da bi storiila močan vzdolni blok proti Zvezi narodov.

London, 14. aprila. s. Morningpost poroča, da bo končno javna odklonitev sovjetske Rusije, da se ne udeležbi razorožitvene konference, najbrže dovedla do tega, da bo vse vprašanje razorožitve začasno odloženo. Daily Herald smatra, da je gotovo, da se odgodi tudi razorožitvena predkonferenca. Francoska vlada bo stavila zadeven predlog.

Skrzynski v Pragi

Svečan sprejem. — Češko časopisje o pomenu obiska. — Važne konference.

c. 13. aprila.

Zanimanje politične javnosti je osredotočeno na dnevi v obisku poljskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra A. Skrzynskega, ki je dospel danes ob 13. uri na Wilsonov kolodvor v spremstvu raznih funkcionarjev poljskega zunanjega ministrstva in zastopnikov poljskega časopisja. Na meji sta sprejela poljskega gosta češko-slovaški poslanik v Varšavi dr. Flieger in ministerjalni svetnik dr. Rejcholec.

Na kolodvoru so sprejeli grofa Skrzynskega zunanji minister dr. Beneš, poštni minister dr. Fatka kot zastopnik ministrskega predsednika, nadalje zastopnika predsedničeve pisarne kancelar dr. Šámal in ceremonijer general Hoppe. Pri sprejemu je bil zastopan tudi diplomatski zbor. Slovenskega sprejema se je udeležilo še mnogo drugih zastopnikov raznih državnih uradov, političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij.

Po končanih pozdravnih slovesnostih se je odpeljal min. predsednik Skrzynski med živahnimi ovacijami množičnega občinstva na Hradčane, kjer ostane gost predsednika Masaryka.

Pri prihodu Skrzynskega je zaplapolala na Hradčanih poleg zastave predsednika republike tudi poljska državna zastava. Vsa državna poslopja in skoraj vse hiše, zlasti ob cestah, po katerih se je vozil grof Skrzynski, so razobesile narodne zastave.

Prško časopisje komentira obisk Skrzynskega kot novo poglobitev poljsko-češko-slovaških prijateljskih zvez. Skoraj vsi listi priobčujejo podrobne življenjepisne članke o Skrzynskemu in o poljski zunanji politiki.

Češko Slovo pravi, da bo svedena izmenjava ratifikacijskih listin o razsodiščni in likvidacijski pogodbi manifestacija za definitivno skupno delovanje v duhu demokracije, miru in odkritosti, kar je najboljše delo za bodočnost obeh narodov.

Venkov piše, da bo s praškega gradu vsej Evropi svetovno razglašena volja Čehoslovakov in Poljakov, ki hočejo trajen mir. Razsodiščna pogodba je le nadaljni člen v miroljubni češko-slovaški politiki.

Reforma zatrjuje, da je program češko-slovaško-poljskih odnosov takorekoč že izveden, saj je bilo do sedaj sklenjenih že dvanajst pogodb.

Lidove Noviny poročajo iz Varšave, da pripisujejo Poljaki velik političen pomen praškemu obisku Skrzynskega.

Pravo Lidu se veseli obiska in pravi, da je Skrzynski prvi poljski državnik, ki je odprto našel pot na Češko-slovaško.

Popoldne je grof Skrzynski obiskal zunanjo ministra dr. Beneša, s katerim se je dolgo razgovarjal.

Za sredo dopoldne je določena konferenca v zunanjem ministrstvu. Ob tej priliki se bodo vršili važni razgovori z ozirom na bodoče odnose med obojema slovanskima državama. Razpravljalo se bo predvsem o razsodiščni in likvidacijski pogodbi.

Povodom poseta Skrzynskega je prišlo v Prago več odličnih zastopnikov poljskega novinstva. Med drugimi sta urednik »Gazete Warszawskiej«, predsednik kluba parlamentarnih izvestiteljev il. Wierzyński in urednik »Kuryera Warszawskiego« F. Payzsecki.

Praga, 14. aprila. s. Popoldne je priredil poljski poslanik Lasocki na čast ministrskemu predsedniku Skrzynskemu čajanko, na katero so bili povabljeni tudi zastopniki časopisja. Poljski ministrski predsednik je imel kratek nagovor, nato pa je odgovoril na razna vprašanja. Naglašal je, da bo na Dunaju razpravljali predvsem o gospodarskih vprašanjih, dokončal poljsko-avstrijsko razsodiščno pogodbo in skušal doseči, da bo Avstrija zvišala uvoz iz Poljske.

Nemško-ruski odnošaji

Berlin, 14. aprila. s. Poročilo londonskih Timesov o sklepu neke obratne zavarovalne pogodbe med Nemčijo in Rusijo označujejo tukajšnji poučni krogi za pogrešno. Res je, da teko z Rusijo že dalj časa pogajanja. ki pa jih Nemčija ni nikdar skrivala in ki se nanašajo na razmerje do Rusije glede zavarovalne politike in locarnske pogodbe. Nemčija je ponovno povdarila, da za nemško zunanjo politiko ne prihaja v poštev niti opcija za zapad ali vzhod in da vsled zaključitve locarnskih pogodb ni prišlo do kakšne izpremembe v odnosu med Nemčijo in Rusijo. Razume se, da se vršijo ta pogajanja tudi o razpravah v Ženevi v isti smeri in sicer sporedno s pogajanj z zapadnimi državami. Zapadne države vedo za nemška pogajanja z Rusijo, ne pa je znano, da se pogaja Nemčija z zapadom.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Dosledno napreji

Škofovo glasilo je zelo razburjeno radi »Domovine«. Želja, da si vzemimo za vzorec doslednosti g. F. Sukletja, je pač precej presenetljiva. »Slovenec« se hudeje, da ne napadamo verskih naukov n. pr. o Sv. Trojici, o brezmadežnem spočetju itd. On priznava, da ni v naših listih nobenih napadov na vero. To priznanje je zelo važno in dragoceno. Trdi samo še, da »tisti, ki stalno čita časopisje dr. Žerjave, trpi škodo na verskem prepričanju.« S tem je po mnenju škofa Jegliča to časopisje zagrešilo zločin po can. 1399, ki se za bralce kaznuje z ekskomunikacijo, katero odpusti je pridržano izključno sveti stolici.

Tako bedastočo servira škofov list svojim duhovnikom. Iz čisto sebičnih, umazanih partijskih in konkurenčnih razlogov izvirajo trditve enega že oslabelega škofa, da namreč čitanje »Domovine« prinese nevarnost večnega pogubljenja, priznavajoč obenem, da napadov na vero ni, to se proglasa kot zločin — bralca »Domovine«, ki ves začuden išče dotično nevarnost. Niti Codex juris canonici, ki je sicer zelo elastičen, na to logiko ni pripravljen. Treba biti pač škof Jeglič, da se kaj takega skonstruira.

Videč, da je v kanonskem pravu slab, in da se za početje škofovo da najti le eno opravičilo, t. j. želja, da ne propadeta SLS in katoliška (pardon Jugoslovanska) tiskarna, se škofov organ obrača na nas z željo, naj bomo dosledni svobodomisli in naj pošteno napademo vero, dogme, obrede itd. To bi torej želel ljubljanski škof! Zares plemenita želja aktivnega cerkvenega pastirja, ki nam preko svoje tiskarne sporoča željo, da ni napadamo vero in rušimo cerkve! Kako daleč je padla morala v naši cerkveni hierarhiji, da je to mogoče.

Zaman izziva škof Jeglič. Mi smo svobodomisli in kot taki spoštujemo vsako versko prepričanje. Verska strpnost in geslo »Brat je mio, koje vere bio« nas navdajata. Ne zaničujemo verskih naukov, ni muslimana, ni katolika, ni koga drugega in vsak lahko po svoje išče in najde versko zadovoljstvo. Tudi obredi so notranja stvar verskih organizacij in v kolikor so dovoljeni v javnosti, bodo svobodomisli pazili, da jih fanatiki drugih ver ne motijo in ne žalijo. Verska nestrpnost je lastnost klerikalstva. Ona ogroža temelje miru v državi, ki obsega več ver. Nestrpnost bomo pobijali z vsemi sredstvi.

Ni svobodomislec, kdor psuje vero svojega bližnjega. Seveda vera ni, ako neizobražen seljak verjame, da mora voliti onega, ki mu ga duhovnik priporoča. Se manj je »vera«, ako pobožna žena verjame duhovnu, da je »Domovino« čitati greh. Klerikalizem se dosledno trudi svoje sleparije verimešati. In seveda bomo nastopali brez pardona in proglasamo duhovna, ki ljudstvo tako uči, za navadnega sleparja. Ravno tako ničvrednej je duhovnik, ki vero zlorablja za politiko.

Zaman pričakuje SLS, da bomo te meje pravega in poslednega svobodomiselnosti prekoračili. Žalibog je naš narod razkosen na štiri veroizpovedi, a če je že tako, naša naloga je, vzgojiti ves narod v popolni strpnosti in svobodomiselnosti, da bomo bratski lahko živeli drug z drugim. Samo en faktor more katolicizem pri nas uničiti: To so duhovniki a la Jeglič, ki so katoliško vero v Sloveniji pomandrali v cestno blato in to delajo od dne do dne.

Tudi to boli »Slovenca«, da krščanske moralke ne napadamo in ne zaničujemo. Čemu pa, ko je njena vsebina bila večinoma že pred Kristom last vseh narodov in je taka ostala. Z nikomur se ne bomo pričkali, v koliko so vsi ti nauki skupna last vseh kulturnih ljudi in kako so nastali. Nikakor ni so monopol katolicizma in skupno z drugimi pravimi nauki tvorijo vsebino naše pozitivne etike. Zdavnaj je prebobile stališče, da ima etika svoje korenine v verstvu, temveč je čisto socialen pojav. S tem pa nihče ne odklanja podpore, ki jo vse vere nudijo pravosti, ko jo vežejo z verskimi predpisi.

S škofom govoriti res ni vredno. Mož je bolan in ves trd v svoji strasti. A morda je vendarle med duhovniki še kdo, ki vsaj tiho prizna, da je naše dosledno in pošteno svobodomiselnost stališče edino pravilno in zlasti za razmere v naši državi edino priporočljivo.

Pri tem nas nič ne more sprečiti, da javnosti ne pokažemo, da le naše stališče moralno mnogo višje nego klerikalno in da izrazimo zaničevanje duhovni, ki pri spovedi politizira. Sramota igra z najnovostjo našega posebnega ženskega ljudstva je tako ožabna, da je njo zatrepi postulat javne morale. Zopet so nam dospela nova poročila o divjanjih pri velikonočni spovedi. To so kulturni madeži, ki bi se morali kaznovati kakor rop in izsiljevanje. Slovenski duhovnik, ki maltretira ubogo slovensko ženo, ker je njen mož naročen na »Domovino«, je pravi izvržek in narod s takimi propalci zama reflektira na spoštovanje drugih. Tu se nam ne more zameriti, ako se svobodomislec potrkamo na prsa, češ mi smo boljši od vas.

Le pošteno in odkrito Svobodomislec smo in taki ostanemo dosledno in brez kompromisa. Od ljudi pa, ki so stoletja prežanjali svobodo tiska in znanosti, ki so morili in sežigali nesrečne žrtve svoje nestrpnosti in ki so posebej še v Sloveniji od nekdaj prežanjali vsak svobodni pojav duha in to delajo še danes in ravnokar, si pač svobodomiselnosti učiti ne bomo dali.

Kako je škof Jeglič prepovedal „Ljubljanski Zvon“

Naš naraščaj, zlasti oni, ki je vzgojen v mesih, ni poučen o protikulturnem značaju klerikalizma. Ne ve, kako je zatiral slovensko bogoslovje in umetnost, kako je preganjal vsak svobodni polet in zatiral slovenski nacionalizem, o katerem danes toliko govorijo, da ga izgrajujejo zoper jugoslovenski nacionalizem.

Od nekdaj jim je bil trn v očesu »Ljubljanski Zvon«. Ta glavni zbornik slovenskega slovstva ni bil pod cenzuro klerikalnih »svobodomislecev«, ki so mu začeli izdajati konkurenca »Dom in Svet«. Zato li je bilo treba cerkvenega pritiska. Da se to doseže, je bilo seveda treba proglasiti, da je »Zvon« brezverski.

To se je zgodilo od strani škofa Antona Jegliča v pastirskem pismu od 6. decembra 1899 tako-le:

»O! saj se začne za Gospoda Jezusa razlagati duha polni pogubni list: »Slovenski Narod«, »Rodoljub«, »Rdeči Prapor«, »Ljubljanski Zvon«. Dobro čutim jaz (t. j. Jeglič), a lahko čutite tudi Vi da tam kjer se ti listi čitajo, počasi ohladi srce za katoliško cerkev, za službo Božjo, za prelepanje sv. zakramentov, da je tam najbližja nevarnost opustiti vse krščanske dolžnosti in pozabiti na Gospoda Jezusa. In zakaj se v teh listih prav pogosto čita, preumazane stvari proti duhovnom in redovnikom? Zakaj? Zato, da se do služabnikov Božjih in oznanjevalcev večnih resnic v srca bralcev zaseje nezaupnost in se bralci ravno s tem najuspešneje odbijajo od vsega cerkvenega življenja, ki ga vzdržujejo ravno duhovni. Vprašam Vas, ali niso ti časopisi nevarni za Vaše versko prepričanje, za Vaše versko življenje, nevarni za srečno Vašo večnost? Ako je pa to resnično, prosim, ali smete te liste naročati, brati, v hiši trpeti? Ali jih dober kristjan sme širiti in priporočati? Po vesti in pred Bogom jih ne sme, Ako torej hočete ostati v ljubezni Božji, ako nečete, da Vam zmizne sveta vera, tedaj zaprite vrata listom: »Slovenski Narod«, »Rodoljub«, »Rdeči Prapor«, »Ljubljanski Zvon«.

Tako je škof Jeglič leta 1899 stregel po življenju »Ljubljanskemu Zvonu«. Uspeha pa ni bilo hvala Bogu in pameti Slovencev, ki so spoznali, da je škofova prepoved smešna zloraba vere, da se podpre konkurenčni list.

Tako je tudi danes z »Domovino«. Izid bo isti. Škofu, sedanjemu ne, ampak bodočemu, pa bo postalo jasno, da se mora vsakemu poštenemu človeku, ko čita take glupe pastirske liste in abnormne brskot, ne članke škofa v umazanem »Domoljubu«, ohladiti srce za katoliško cerkev, za službo Božjo in bo kakor je pisal sam škof Jeglič, »Ako škof uzana take reči, ako duhovniki potem izsiljujejo ljudstvo, kdo naj rad hodi v cerkev, kdo naj besedo duhovnikov uvaža?«

Politične beležke

Krasen volilni uspeh SDS v Valpovu

Pri občinskih volitvah, ki so se v nedeljo vršile v Valpovu, so samostojni demokrati dobili 257 glasov (4 mandate), socialisti 323 (5), federalisti 247 (4), radičevci 196 (3), radikalci 42 (0) in lista barona Guttmanna 119 (2). Od zadnjih občinskih volitev, ki so se v Valpovu vršile v oktobru 1924 leta, so torej samostojni demokrati napredovali za 156 glasov, dočim so doma vsi ostali nazadovali. Velja poudariti, da je Valpovo čisto hrvaško mesto in da so samostojni demokrati dobili izključno hrvaške glasove. Vest o silnem napredku SDS je zbudila veliko vzradoščenost v vseh krogih SDS, pri nasprotnikih — posebno pri radičevcih in radikalih — pa hudo poparjenost.

Slomškova zveza proti deklaraciji

Najvažnejši razlog, ki se ga je navajalo za podkrepitev znane učiteljske »deklaracije«, ki hoče UJU iz narodnoprosvetne organizacije, katere stoji na stališču narodnega edinstva in države ter cerkvenega varuštva svobodne šole, premeniti v čisto stanovsko organizacijo v najozjem smislu, bila je nada, da bodo deklaracijo brez rezerve sprejeli Slomškariji in razpustili svojo organizacijo, ki zanteva versko šolo pod cerkvenim nadzorom in ne stoji na stališču narodnega edinstva. Kakor nam poročajo in moram beležiti za danes brez komentarja, je »Slomškova zveza« deklaracijo in seveda iz nje zanjo izhajajoče posledice odklonila.

Kdo je svobodomiseln?

Včerajšnji »Slovenec«, ki se na konfuzen način zavzema za škofovo diktaturo, je tudi zapisal, da samostojni demokrati ne poznajo nobene svobode ne mišljenja ne besede in ne dejanja. Ta je res dobra! Kaj smo mi kdaj prepovedali čitati »Slovenca« ali pa »Domoljuba«, ali ni morebiti ljubljanski škof prepovedal čitat »Jutro« in »Domovino«? Mi smo bili celo tako svobodomiseln, da smo v »Jutru« pnatili poleg dr. Žerjavovega članka tudi škofov odgovor, češ si »Slovenec« ni upal storiti, in »Domovina« je ponovno pisala naj ljudje le čitajo tudi »Domoljuba«, da b o videli, kakšne bedarije in kakšna neonsnana hujkanja so v njem, ker bodo na ta način lažje sodeli, kdo ima prav. Ali je morebiti »Domoljub« kdaj kaj takega zapisal? No, med tem ko se »Slovenec« na prvi strani leži, da sam demokrati ne poznajo nobene svobodne besede in dejanja, pa na drugi strani ponovno trdi, da sta »Jutro« in »Domovina« že na cerkvenem pravu samem prepovedane. Res, izborni je klerikalno svobodomiselnost! Pa še nekaj! Včerajšnji »Slovenec« je zapisal: »Mi smo vedno branili svobodo tiska in jo bomo

vedno branili.« Vprašamo: Ali more škofov list dobiti pod to svojo izjavo podpis svojega vrhovnega predstojnika g. dr. Jegliča? Menda se razumemo.

Kdo razsaja proti državi?

Škofov dnevnik piše, da ni nikoli razsajal, če je državna uprava zadržala kak napad na državo. Vprašamo samo, kako je »Slovenec« postopal v vprašanju zavoda sv. Jeronima? M smo takrat psali, da je dolžnost državne uprave zavračati napade na državne in narodne interese, škofov list pa se je v tem sporu postavil z vso besnostjo in nasprotje proti državnim interesom in se je zavzemal za Vatikan češ da ima pravico odvzeti naši državi zavod sv. Jeronima. Danes piše »Slovenec«, da ima državna dolžnost braniti se pred napadi. Kaj ni imela tudi dolžnost braniti se v sporu zaradi zavoda sv. Jeronima?

Škof na umiku

»Slovenec« žalostno brani škofov nepremišljen korak glede »Domovine«. Prizna, da je napadeno čital »Codex«. Nato se prav mirno in po klerikalno zlaže, da je »Jutro« samo izjavilo da zastopa »franzosonski« program. Ali ni sram škofa Jegliča, da njegovo glasilo kar na celum laže? Ako b sedaj dostavili naše mišljenje o že preživetem framanizmu, b seveda škofovi zavijali takoj upli, da nečemo »moženo« priznati, kar nismo.

»Slovenec« se prav nič ni odzval naši opozoritvi, da je po Codexu kazni za čitalca pravilno zabranjene knjige izobčene, ki ga more odvzeti samo papež. Pri nas pa je odveza na razpolago, če mesto »Domovine« naroči »Domoljuba«.

Naših klerikalnih teologov vredna je tudi imenitna trditev »Slovenca«, da je čisto vseeno kako škof prepoved izvrši. V našem slučaju je to razglasil kar v konkurenčnem listu in tako je postal naš »Domoljub« uradni list katoliške cerkve ali vsaj naš »Osservatore Romano«.

Nam je vseeno, kako zg razlagajo Codex, ali toliko je bilo treba pred javnostjo pribiti, da se od klerikalnega hokuspokusa niti vrabec več ne splaš.

Ali more biti Sokol ali Orjunaš radičevci?

Že večkrat smo dobili v tem oziru vprašanja, ki pa smo jih odločili, ker se nečemo vrtati v notranje zadeve Sokola in Orjuna, Seveda ne moremo zamolčati, kar itak vsakdo ve in čita od dne do dne, da na eni strani Sokol in Orjuna stojita na stališču jugoslovenskega narodnega edinstva, radičevci pa trdovratno proglasajo Hrvate za poseben narod, Slovence seveda tudi, jugoslovansko idejo pa za laž in humbug. V to svrhu radičevci podpirajo posebnega separatističnega Sokola na Hrvatskem proti jugoslovenskemu Sokolstvu. Že ta edina ugotovitev (da ne opozarjamo, da je Radič v svo sovrsto stranko bil do lani proti državi, da se je v to svrhu vezal s tujci in da je radi izdajalske pogodbe z Madžari radi razdelitve Jugoslavije bil v ječi radi velezdaje) zadostuje, da je vsakega jasno in pošteno mislečega nedvomno, da Sokol, če ni varilca, ne more biti pristaj Radičevce stranke ne na Hrvatskem, ne v Sloveniji in da je le znak moralne propadlosti, ako kdo reže na dve strani, t. j. nosi sokolski znak narodnega edinstva, obenem pa je pristaj radičevcev.

Kongres akademskih klubov za Društvo narodov na Balkanu

Kakor smo poročali, bi se imel vršiti začetkom tega meseca v Beogradu kongres balkanskih akademskih klubov za Zvezo narodov. Po informacijah s pristojne strani smo zvedeli, da se bo vršil ta kongres v dnevih od 22. do 25. t. m. v Beogradu.

Na programu kongresa je poleg poročil o delu v posameznih klubih in referatov o ideoloških vprašanjih Zveze narodov, predvsem razgovor o bodočem skupnem delu. Svoj prihod so prijavili dosedaj delegati klubov iz Bolgarske, Grške in Turčije, dočim udeležba iz Albanije še ni sigurna. Ljubljanski akademski klub za Z. n. pošlje na ta kongres 2 delegata in bo tako prvi akademski društvo iz Ljubljane zastopano na internacionalnem kongresu. Vsi delegati bodo gostje beograjskega akademskega kluba za Z. n., ki je poskrbel za največjo udobnost vseh delegatov. O poteku kongresa, ki obeta postati velika manifestacija pacifistične misli na Balkanu, bomo poročali.

Mladinska organizacija

V Mengšu se je vršil v soboto 10. t. m. ustanovni sestanek »Edinosti« v prostori gostilne g. Kosca, ki je prav zadovoljivo uspel. Kot delegat je poročal br. Šimovc o pomenu organizacije, naker je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik A. Manut, tajnik Mirko Maicen, blaginjak Franc Premk, v odbor pa Blejec F., Per Josip, Kosce Fr., Kopitar Andrej in Robič Anton. Bratom želimo največjega uspeha ter kličemo naprej in na delo do zmage!

V nedeljo se je vršil informativni sestanek »Edinosti« na Dobravi pri Podnatu. Sestanek je prav lepo uspel in se tudi konstituiral odbor, ki bo začasnoma pripadal »Edinosti« Kranji. Tej najmlajši organizaciji je zagotovljen najlepši uspeh. Na sestanku je poročal tudi delegat »Zveze« iz Ljubljane.

V torek se je vršila v Ljubljani seja delegatov vseh organizacij in so se storili važni sklepi z ozirom na razvoj in delo v posameznih okoliščinah. O podrobnostih dele posamezne organizacije je potrebna navodila. Prosim, da organizacije točno poročajo o svojem delu »Zvezi« v Ljubljani.

Čangtšolinovi načrti

Tokio, 14. aprila. s. Reuter poroča iz Mukdens, da je Čangtšolin v enem zadnjih razgovorov izjavil, da je edini njegov smoter v sedanjih vojni, iztrebiti boljševizem iz Kijajske.

Naši kraji in ljudje

Nepoznana dela kralja Nikole v rokopisu

Kakor smo svoječasno že poročali, so leta 1923, pri prekopavanju vrta bivšega cetinjskega dvorca izkopali tajne arhive zadnjega črnogorskega kralja Nikole, ki predstavljajo izredno veliko zgodovinsko vrednost. Že tedaj so se razširile v javnosti vesti o interesantnih odkritjih dokumentov, ki pokazujejo v popolnoma novi luči mnoge dogodke zadnjih stoletij naše zgodovine.

Po večmesečnem študiranju in pregledovanju vseh najdenih dokumentov, ki jih je skupno nad 10.000, se je te dni beograjski univerzitetni profesor Tihomir Gjorgjevič vrnil s Cetinja in podal novinarjem o odkritih dokumentih zelo zanimive podatke. Pregledal je predvsem oni arhiv, ki ga je komisija že uredila po letih in napravila inventar. Nekateri dokumenti so zelo stari — 16 med njimi je spisan na pergamentu in izvirajo iz dobe Crnojevičev, črnogorskega mitropolita. Zgodovina 19. stoletja je interesantno osvetljena s korespondenco z Rusijo, ruskim konzulom v Dubrovniku, s Srbijo in drugimi državami, s turškimi in drugimi oblastmi, posebno v Kotoru. Številni so dokumenti, ki pričajo o stikih vladarjev Črne gore z ruskimi carji, Karagjorgjem, knezom Milošem, banom Jelačićem, vladiko Strossmayerjem, Vukom Karadžićem itd.

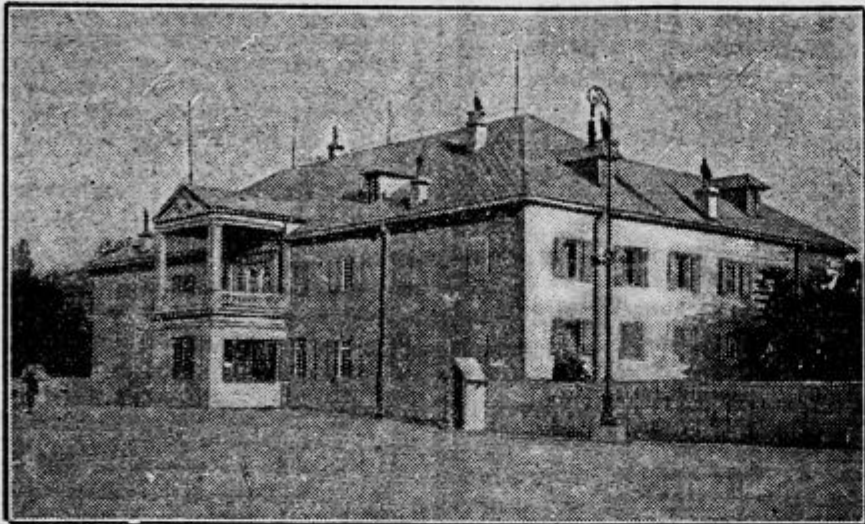
Profesor Tihomir Gjorgjevič je našel dalje v gomili pisem in dokumentov tudi vrlo interesantne rokopise kralja Nikole, dosedaj še popolnoma nepoznane. Ne majhno je bilo njegovo začudenje, ko je potegnil iz prahu močno zaprašeno knjigo, ki je imela na prvi strani enostaven napis: Moj Dnevnik. Kralj Nikola je zelo često in resno beležil svoje doživljaje, za zgodovinarja zelo interesantno. Vendar to ni edina njegova knjiga, ki še ni bila objavljena. Našel se je namreč dalje njegov rokopis »Moj put u Carigrad«. Tu so vpisani vsi njegovi razgovori s sultanom, vsi doživljaji na Visoki Porti, kamor je odšel takoj po poroki svoje hčerke Zorke z blagopojnim kraljem Petrom. Obstaja tudi izredno interesanten rokopis »Moj put u Petrograd«, kjer so vsi razgovori z ruskim carjem in vtisi z ruskega dvora. Dobro je ohranjen tudi rokopis »Rat s Turcima 1862«. Še mnogo bolj interesantno pa je veliko delo, popolnoma pripravljeno za tisk, delo brez naslova, ki bi se moglo nazvati »Rat s Turcima 1876. do 1878.«, z mnogimi poglavji in oddelki. Delo bi imelo približno 20 tiskanih pol. Slabejše so ohranjeni rokopisi Kralja Nikole Despa, dalje »Kako se ko rodi«, dalje zbirke pesmi in pričetek drame iz dobe Petra II. Iz raznih pisem je dalje razvidno, da so obstojali še številni drugi spisi pokojnega črnogorskega kralja Nikole. Tako javlja v enem izmed pisem italijanski kraljici Margheriti, da je pričel pisati velik zgodovinski roman. Ni izključeno, da se ti zanimivi dokumenti še najdejo skriti v kakem drugem kraju Črne gore.

Med dokumenti so dalje interesantne študije tujih učenjakov, in sicer: dva izdelana projekta za izsuševanje Skadarskega jezera, o cestah in potih itd. Toda to nikakor še niso vsi arhivi Črne gore. Samo v eni sobi pritličja cetinjskega dvorca se nahajajo nagradne od tal do stropa cele grmade raznih dokumentov, prinešenih z vseh krajev. Potrebno bo mnogo in metodične dela, da se vse te stvari pregledajo, vpišejo in urede ter izkoristijo za zgodovino naše države.

Profesor Tihomir Gjorgjevič je po prihodu v Beograd predlagal zato ministru prosvete, da se ustanovi na Cetinju muzej, v katerem bi bila nameščena arhiv in biblioteka. Vse to bi namreč moralo ostati tamkaj, sredi

med domačim narodom, ki polaga na te dokumente izredno veliko važnost. Razen arhiva in biblioteki bi bilo potrebno ustanoviti še poseben muzej, ker ima cetinjski dvorec obilico zgodovinskih redkosti. Ob priliki izkopavanja arhiva kralja Nikole so našli namreč tudi kovčeg poln cerkvenih dragocenosti, v hiši Živka Stojanovića v vasi Grudi blizu Cetinja pa še štiri vreče različnih dragocenosti, ki so bile last kralja Nikole. Tako je n. pr. mogoče videti na Cetinju »Veliko Jevandjelje«, pisano z roko l. 1504. v Moldovski, po naročilu moldavskega kneza Stefana in njegovega sina vjvode Bogdana. Dalje cerkvene knjige, okovane s srebrom in dragocenimi kamni, diske, mitre, okrašene

z zlatom in dragulji itd. Ogromna je kolekcija različnih redov vseh mogočih držav, vsi okrašeni z dragocenimi kamni; dalje zlata škaflija za tobak z grbi in briljanti, zlata ikona, zlate sulice itd. Interesanten je album dinastije Njegoš. Takih predmetov je na stotine. V dvorcu so ostale bogate kolekcije portretov umetnikov, preprog, vojnih trofejev, starrega in novega orožja, 2513 raznih objektov, ki so krasili sobane dvorca, vse umetniško izdelane. Dalje pohištvo samo, ki je ostalo po sobah, kakor je bilo, dragocena garderoba in posode. Vse to bo tvorilo krasen muzej, ki bo velika privlačna sila ne samo za naše državljane, temveč tudi za inozemce, ki bodo hoteli študirati zgodovino Črne gore.

Krajevi dvorec Biliarda na Cetinju.

Poletno delo Jugoslov.-českoslovaške lige v Mariboru

S predavanjem g. ravnatelja Pustoslemška o českoslovaškem boju za svobodo in neodvisnost je Jugoslov.-českoslov. liga zaključila zimsko družabno sezono, nekakšne katere je večkrat in z lepim uspehom zbrale okoli gesla »Za vzajemnost s Čehoslovaki« odlično mariborsko družbo. Njen namen, da neprestano vzbujajo zanimanje za česki narod, pa se skuša prilagoditi tudi letnemu času. Kakor lani, bo tudi letos priredila liga več izlovov, ki imajo deloma čisto družabni značaj, deloma pa so združeni z zborovanji in posvetovanji, ki se tičejo odnošajev med Čehoslovaki in Jugoslovci. Umiljivo je, da se taki izleti oziroma kongresi priredijo vedno skupno s Českimi klubom.

Ce gremo po kronološki vrsti, bo prvi izlet o Binkoštih v Rogaško Slatino. Priredil ga bo Česki klub vabljenci pa so tudi ligini člani. Izlov bo imel povsem družabno-prijateljski značaj brez vsakršnih zborovanj. Ob tej priliki bo odprt preurejeni Aleksandrov dom, ki ga je prevzel vrli Čeh g. Hlavač.

Nato sledi kongres vseh Českoslov.-Jugoslov. in Jugoslov.-českoslov. lig v Pragi in sicer dne 3. julija. Kongres ima važen pomen, ker se bodo sestali skoraj vsi delavci za jugoslov.-českoslov. vzajemnost iz obeh držav in ker bodo navzoči tudi zastopniki drugih slovanških narodov. Na kongresu se bodo prerasela razna aktualna vprašanja, o katerih bodo referirali določeni strokovnjaki. To bo po osvoboditvi prvi večji kongres za zблиžanje dveh slovanških narodov, ki bo razpravljal povsem konkretno o tem, kako poglabiti in razviti sosedstve stike med slovanškimi severom in jugom, kako ustvariti duhovni koridor. Kongresu daje še poseben pomen ob isem času vršiči se vseskoljski zlet, ki predstavlja silo slovanške ideje. Mariborska liga bo poslala na kongres posebnega delegata, ki bo imel najbrže tudi referat.

Dne 8. avgusta bo kongres Jčsl. lig v Sloveniji na Bledu oziroma v Ljubljani. Kongres organizira Jčsl. liga v Ljubljani. Udeležili se ga bodo v precejšnjem številu

tudi ligaši iz Maribora in Celja ter člani českih organizacij iz vseh treh slovanških mest, kot gostje pa tudi zastopniki beogr. lige in morda še zastopniki snuolce se lige v Zagrebu. Tudi ta kongres, združen z družabnim izlovom, bo pretresal razna vprašanja, ki trenutno zanimajo ligaše. Kongres se že pripravlja in bo organiziran tako, da bo ugodeno tako njegovemu idejnemu kakor družabnemu značaju.

Predavanja se tekom poletnega časa ne bodo vršila. Napovedana pa sta v Mariboru dva česka koncerta. Začetkom julija bi imel priki v Maribor pevski zbor slezkkih učiteljev, sredi julija pa bi hoteli koncertirati člani orkestra »Narodnega divadla« v Brnu. Liga je s simpatijo sprejela vest o ponudbah, da si želi nima na razpolago zadostnega aparata, da bi koncem sama aranžirala. Upati je, da bo to storila »Glasbena Matca« oziroma — glede drugega koncerta — gledališka uprava; vsekakor bi bili ob dobri in zgodnji propagandi in predprodaji vstopnice dani pogoji vsaj za en koncert, ki bi po dolgem času zopet prinesel Mariboru česko glasbo.

Nameravanega izleta na morje, ki je zanj dala inicijativno novoustanovljena »Jugosl.-českoslov. liga« v Crikvenici, mariborska liga, žal, letos ne bo mogla izvesti, ker ji da jeta dovolj opravka kongresa v Pragi in na Bledu.

Za sedaj so začrtane zgolj večje prireditve; skrajno se bo priredil še kak manjši družabni izlov. Prirčne vezi med domačimi prijatelji Čehoslovakov in českoslov. kolonisti, ki se bolj in bolj zlivajo z našim življenjem, ne da bi jim bilo treba opustiti svoje narodno ledro, n' majo primere v odnoših do drugih narodov in so lep cvet še vedno živega in mladostnega slovanstva.

Filmsko predavanje „O alkoholu“

Zveza kulturnih društev v Ljubljani obvešča občinstvo, da bo nadaljevala od nedelje dne 18. t. m. prirejanje poučnih higijenskih predavanj in sicer priredi to nedeljo, dne 18. t. m. ob 10. dopoldne v Kino Matica predavanje »O alkoholizmu«. Predavanje bo na koncu pojasnil krasen higijenski film v šestih dejanjih »Voznik smrti«. Nato vlezanimivo, poučno in zelo koristno predavanje vabimo že danes vse občinstvo, zlasti pa mladino in dijaštvo. Prosimo naše učiteljsko in šolska vodstva, da v šoli opozorejajo na to prireditev ter obisk predavanja toplo priporočajo.

LJUBLJANSKI DVOR

Kino

Prednaznanilo: Težko pričakovani „ČRNI ANGEL“.

3201

Velikanski naval na blagajne. V dveh dnevih osem predstav razprodanih! To je dokaz velikega uspeha veleilma „Zadnji dnevi Pompejev“.

Po slovitem romanu L. Bulwerja, v glavnih vlogah leni Mihail Varkony, krasotici Maria Corda in Rina de Liguoro, Bernhard Götzke. Hitite da ne zamudite! Dnevi so strogo odteti! Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri. Cene navadne. Predprodaja vstopa c od 10 — 12. in od 2 dalje.

Celjski občinski svet

Nova delovna večina iz samostojnih demokratov in narodnih socializmov.

Celje, 14. aprila.

Današnje sejo celjskega občinskega sveta je otvoril župan dr. Hrašovec s polurno zamudo ob 18.30 in je bila radi obolenosti več občinskih svetnikov slabo obiskana. Župan se je takoj po otvoritvi seje s toplimi besedami spominjal umrlega uradnika v mestnem knjigovodstvu, Josipa Schmiedla, ki je bil ves čas svojega službovanja vreden in koncilijanten uradnik.

Nato je bil prečitani dopis klubov občinskih svetovalec SDS in NSS, ki naznanjajo, da sta se v svrhu da se zagotovi delazmožnost občinskega sveta, dogovorno združila v Klub Delovne večine, ki bo nastopal v občinskem svetu enotno, v ostalem pa obdržita vsak svojo samostojnost. Občinska odbornika Modic in dr. Dobovšek sta potem naznanila, da sta izstopila iz narodno-socialistične stranke in se združila v Klub neodvisnih občinskih odbornikov.

Občinski svetnik Koren je z ozirom na nedeljsko nesrečo pri barutnem skladišču predlagal, da se naj to mestno poslopje odpove vojaškemu carjarju s 1. julijem 1927., da tedaj pa naj vojaška oblast zagradi te prostore. Predlog je bil odkazan pravnemu odseku.

Obč. svetnik Bizjak je predlagal, naj županstvo takoj ukrene vse potrebno, da se vrne mestu Celju obrtni referat, ki mu je bil odvzet, ko je bila ukinjena mestna avtonomija, ako se že ne more doseči upostavitve polne avtonomije.

Predlog za opustitev pobiranja vinske namne, ki se posuši v sodih, je bil odkazan finančnemu odboru.

Dr. Ogriček je stavil interpelacijo glede zidanja celjske okoliške šole. Ta interpelacija je važen dokument kulturnega dela SLS v Celju in okolici. O tem bomo sicer še obširneje razpravljali, za danes naj zadostuje samo kratka ugotovitev, da je župan ex praesidio z obširnimi in stvarnimi razlogi ovrgel točko za točko neponesrečene interpelacije, ki jo je odobral končno samo še Janič s tihim mrmranjem.

V imenu personalnega in pravnega odseka sta poročala obč. svetnika dr. Kalan in prof. Mravljak. Dvema uslužbenca se vstejejo v pokojnino in napredovanje kar drski rok in vojna leta, ki sta jih odslužila tik pred vstopom v magistratno službo. — Sestri pokojnega mestnega uradnika Schmiedla se izplača trimesečnina kot posmrtnina. — Pri mestnem stavbnem uradu se razpiše služba stavbnega uradnika. — V domovinsko zvezo se sprejmeta Marn Janko proti običajni pristojbini in Stanovšek Neža. — Nekateri terjatve se bodo izročile pravnim zastopnikom, tako, da se izterja najemnina in vodarina od državne uprave. — Udrugi nju vojnih invalidov, podružnica Celje, se odpiše veselici davek o priliki umetniškega koncerta dne 10. t. m. — Od gremija celjskih trgovcev se ne izterja užitina na žganje od 1. januarja do 31. marca 1925, ker takrat še ni bila užitina pavšalirana. Seja se je ob 21. uri še nadaljevala.

Čarovnije ...

Ljubljana, 14. aprila.

Eh, da, v Ljubljani, za zidovi mestnih hiš se gode včasih res prečudne reči. V Ljubljani ne hodimo samo po promenadi, ne ogledujemo samo tisoč lepih stvari po izložbah, ne kokeritamo samo po klopcah že zelenega Tivolija in ne pijemo samo cvička po domačih gostilnicah — imamo tudi drugih skrbi.

Imamo tudi strašno skrb, kako ujeti črnega petelina ali črnega mačka da... Pa poslušajte raje celo zgodbo!

Selo je izmed vseh predmestij, najbolj čudno predmestje dobrih in slabih ljudi, verujočih v tisočere možnosti. V hiši št. 36. se je vršil v torko dopoldne med zakoncem Francetom in Ido ljubi prepri. France je hotel na vsak način do denarja, ki ga je pa držala Ida, ker jim je predla že slaba, France je vpil in rjovel, da bo »puščal kri« in bati se je bilo že najhujšega. Ida je vpila,

naj ji prinese nazaj njeno obleko, ki jo je France že prodal in mu naštevala še druge grehe. Ko je bila sila že velika, so prišli na pomoč ubogi Idu ljudje iz hiše in čuli se zadnje njene besede: ... vražji čarovniki! Tu, v čarovniji je jedro cele zgodbe. Ida je nato, ko je bila osvobodjena za trenutek neprijetne družine svojega moža, hotela v vsej naglici, razburjena do skrajnosti na bližnji stražnico. Tam je pripovedovala, da jo moč venomer nadleguje za denar ter ji grozi, ako se mu ona upira, da jo ubije oziroma zadavi. Pred par dnevi je odnesel od hiše njeno 1350 Din vredno obleko in jo prodal, da je prišel do denarja za »Faustove knjige«.

Ida se Franceta vsled njegovih groženj silovito boji in celo verjame, da je zmogel svojo grožnjo lepega dne izvršiti, kajti nesrečni France se nahaja pod vplivom nekega čarodeja, pri katerem se uče on in še nekateri drugi čarodejstva že nad leto dni. Družba s svojim učiteljem je tajna in se zbira v neki hiši v Ulici na grad, včasih pa tudi kje drugje. V dokaz in podkrepitev svoje in nesreč drugih je Ida pokazala dvoje popisanih in porisanih pol papirja — prava vila in znamenja za klicanje in krotenje demonov in duhov, ki naj služijo ubogemu človeku, kakor je France. Na papirju je omenjenih tisoče demonov, nekateri celo z imenom. Krščeni so po grških črkah, nosijo pa tudi prečudna imena Sigilam, Arill, nad njimi pa vlada vsemočni svetopisemski židovski Jehova.

Pisec se baha, kako bo ukrotil številno armado duhov, pa se boji zopet na drugi strani miga nam še neznanega mojstra učitelja, ki preti, da gorje onemu, kdor bi se zmotil pri zaklinjanju neznanih demonov. Kot čarovnostna znamenja služijo razna znamenja, s prečudnimi znamenji okrašeni »čarovniški« krog in razna druga znamenja, ki jih vidimo včasih v pratiki. Slednjič še, kako lahko postanemo nevidni. Tu se spomnimo nehoti na številne kurje tatvine in preganjanje mačkov, ki so na glavni grehi. Eksperiment: Na zeleni(?) petek vloži črnega mačka, ubij ga na cvetni petek, izkoplji mu nato oči, in mu stavi v očesni votlini, v eno po dva in v drugo en fižol. Mačka nato zakoplji v zemljo in ko zraste iz fižola fižol ter napravi stroke, vzemi v roko tri stroke pa postaneš — neviden. Nato lahko pričneš uganjati vsakejake »spases«.

Drugi eksperiment s petelnom. Dobi si črnega petelina, deni ga peč in ko je dobro spečen, ga nesi v petek med 11. in 12. uro na križpot, koder ga dobro zakoplji in pušči v zemlji do tretjega petka. Potem pojdi in odkoplji zemljo, ter najdeš v posodi tri reči: mošnjo z denarjem, ki ostane vedno polna, prstan, ki ti da vse, česar si želiš, in ogledalo, v katerem boš videl vse skrivnosti. Ne vzemi pa vseh stvari naenkrat in ko odhajaš z mesta, gorje, če se ozreš, kajti zasledujejo te trume žilj duhov, ki samo preže na tvojo napako v obnašanju, da te razdrobe v solca prah.

Strašno, kaj?

Ubogi France in njegova družina je svetlo verjela v vse to in čakala samo, da se izpopolnijo v črni umetnosti in jo prično nato izvajati. Studirali so že celo leto. Za »Faustove knjige«, ki so jih naročili iz neke knjigarne na Dunaju, so izdali veliko denarja, ki si ga je France pridobil tudi na ta način, da je izplihal Idu obleko in jo prodal na starini.

France s svojo družbo je padel v oblast bržkone kakemu prevečanemu sleparju, ki ga sedaj na podlagi prijave policija zasleduje na vse kriplje. Učenci so mu ostali namreč zvesti in ga nikakor nočejo izdati.

Danes! Danes!

Razkošna pustolov. drama v 8. dejanju

Prezrta žena

Pustolovina v 8. dejanjih.

V glavnih vlogah znana umetnika Alma Rubens in Conrad Nagel. — Razkošno življenje v New-Jorku in Parizu. — Sijajne toalete.

Režija izborna.

Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Kino Ideal

„Črni angeli“ je na potu v Liubliano

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama
Začetek ob 20 uri

Četrtek, 15.: »Naša kri«. D. Petek, 16.: »Pygmalion«. C. Sobota, 17.: ob 15.: »Henrik IV.« Dijaška predstava po znanih cenah. Izv. Nedelja, 18.: »Pygmalion«. Izv. Ponedeljek, 19.: »J. G. Borkmans«. A.

Ljubljanska opera
Začetek ob pol 20. uri

Četrtek, 15.: Zaprt. Mariborsko gledališče Četrtek, 15.: »Sadovi prosvete«. C. Premijera. Petek, 16.: ob 15.: »Beneški trgovci«. Dijaška predstava ob zelo znanih cenah. Sobota, 16.: »Sadovi prosvete«. A (Kuponi). Nedelja, 18.: »Evangeljnik«. D (Kuponi). Ponedeljek, 19.: Zaprt.

Ljubljanska opera, Kot zadnja operna predstava pred odpotovanjem ansambla v Sarajevo, se je snovi uprizoril Musorgskega »Boris Godunov«. Predstava je bila po gosp. Poliču orkestralno prav odlično pripravljena, v pevskem ožrju pa bi morda po-

trebovala še nekaj skušenj. Odlikovala sta se gg. Holodkov in Betetto.

Sprememba dramskega repertoarja v Ljubljani. Za soboto, dne 17. t. m. napovedana dramska predstava »Idijota«, v spomin obletnice smrti Borisa Putjata, je preložena na prihodnji teden. Zato se uprizori v soboto, 17. t. m. ob 3. dopoldne Pirandellova tragedija »Henrik IV.« kot dijaška predstava po znanih cenah.

Mariborsko gledališče: Gostovanje Mitrovičevih. Dne 13. t. m. v torko, so uprizorili v mariborskem gledališču opero »Tosca«, ki je pri občinstvu radi mehkih, prikupljivih melodij zelo priljubljena. Naslovno ulogo je pela ga. Mitrovičeva. Njena Floria Tosca je bila verna slika strastne lekrno ljubeče žene, ki postane morilka, le da stavi svojega draga. Glasovno izvrstna je ustvarila tudi v igr. lepe, pretehtljive momente. Marija je pel gosp. Burja, ki je v tej ulozi znova dokazal, da stalno napreduje. Njegov glas postaja jačji in silnejši. Mestoma prinaša prav herojsko barvo. Tudi v igr. je temperamentnejši, svobodnejši. Gosp. Govorov je igralo izborni Scarpia. Glasovno se dvigne zlasti v drugem dejanju. Zanimivo karakterizira gosp. Urvalek vohuna, gosp. Oksanaki kot čer. kornik pa je bil to pot indisponiran. Mesto partijo Angelottija je odpel gosp. Kovič P.

povoljno. Režija in muzikalno vodstvo je bilo v večjih rokah gosp. Mitrovičeva, polnokrvnega glasbenika, ki je vodil opero z ljubeznijo in okusom. Zlasti lirске partije, katere postajajo lahko osladne, je podal plemenito. Zbor v prvem dejanju bi bil lahko močnejši. Gledališče je bilo razprodano, sprejem gostov od strani občinstva izredno tople in priščen.

Dr. I. V. Mariborski gledališki abonenti reda D imajo zadnjo predstavo v nedeljo. Uprizori se Klenzlova opera »Evangeljnik«.

Orkester češke Filharmonije pod vodstvom Vavčala Talicha v Ljubljani. Začetkom meseca maja priredi orkester češke Filharmonije v dvorani »Uniona« koncert pod vodstvom kapelnika Vavčala Talicha. Orkester šteje okrog 80 članov. Njegov nastop v Ljubljani bo največji glasbeni dogodek letošnje koncertne sezone. Podrobnosti javlino pravočasno. Vstopnice rezervirajte Matična knjižarna.

Zupančičeva »Veronika Deseniška« v Novem mestu. Pod okriljem podružnice Kola jugoslovanskih sester se je uprizorila dne 10. in 11. t. m. v Novem mestu zupančičeva tragedija v petih dejanjih »Veronika Deseniška«. Režijo dela je vodil prof. Potokar Grofa Hermana Celjskega je predstavil gosp. Potokar, član celjskega gledališča; Friderika je igral prof. Potokar, Jell-sava ga. Sušnikova, Veronika gđ. Abačičeva, Bonaventuro gosp. Schweiger, Sido ga. Svetkova, Deseničina gosp. Lavrič, Jošta gosp. Čemažar. Obe predstavi sta bili razprodani.

Iz zagrebškega glasbenega življenja. Zagreb beleži v letošnji sezoni doslej že nad 50 koncertnih prireditev. Na koncertih so nastopili: Vaša Prihoda, Rosseta Andaya v, pianist Steiner, pevsko društvo »Trebevič« iz Sarajeva, Juro Tkalčić, Aleksander Borowski, Zagrebško Ukadeliče za pihala, Zikov kvartet, Lazare Levy, Čedomil Dugan, japonska pevka Hatsue Yuasa, pevsko društvo »Lisinski«, virtuoz Juan Manén, orkester Glasbenega zavoda, pevec Oestwig, pianist Weingarten, Moritz Rosenthal, violonistka Albertina Ferrari, Svetislav Staničić, trio Rosa-Spicer, Marjan Feller, Anka Koševića, Roševje kvartet, Jenő Takacs, Julietta Alvinova, pevka Buccarini, Antonija Geiger - Elchhorn, Hans Duhan, Jan Kubelik, Jelka Stamatović, Robert Goldsand, Zlata Gjurgjenac, Drago Hrčić, Krsto Odak, Zagrebška filharmonija, Joura Gulier, Co van Geuns, Olga Olgina, ševčkov kvartet, trio Maršić - Mandl - Žepić, Glasbeno združenje intelektualcev, dr. Vlad. Kostić, Ada Poljakova, Igor Stravinski in Bronislav Huberman — Opera je prinesla novost »Manon Lescaut« (od Puccinija), bal. »Pan Twardowski« (od Kožykega), štiri nanovo naštudirane opere (Miloševa svatba, Morje, Walkira, Sameon in Dalila) ter nekaj operetnega blaga. Posebno v koncertnem delu je torej Ljubljana še daleč daleč za Zagrebom.

Janačkova »Jenufa« čedalje bolj osvaja svetovne operne odre. Pred kratkim je bila premijera tega dela v Lvovu. Predstavo je dirigiral kapelnik Milan Zuna. Ulogo Luce

je pel tudi ljubljanski publiki znani tenorist Marcel Sowlisk, v ostalih ulogah so nastopile dame: Green - Skazova, Platow-na, Okonska in Ostrowska.

Koncert Marija Šimenca v Pragi. Naš rojak operni pevec Marij Šimenc je 13. t. m. nastopil skupno z gospo Horvatoro na koncertu »Jugoslov. kola« v Smetanovi dvorani v Pragi. Koncert se je vršil pod pokroviteljstvom primatorja dr. Baxe, bivšega ministra dr. Hodže in poslanika Nešiča. »Narodni Listy« priobčujo Šimenčovo sliko in pravijo, da nastopi kot gost tudi v Narodnem divadlu in Stavovskem gledališču.

Jugoslov. grafiška razstava v Pragi. Poročajo nam: Na jugoslovanski razstavi v Pragi, ki se odprla že tekom tega meseca, razstavljajo izmed Slovencev gg.: Romeo Bugar, Alfred Busbach, Elizo Justin, Ivan Kos, Miha Maleš, France Podrekar, Matej Sterner, Rajko Šubie, Bruno Vavpotič in Lojze Zagar.

Odkritje ševčenkovega spomenika v Poltavi. Pred kratkim so odkrili v Poltavi spomenik ukrajinskega pesnika Tarasa Ševčenka. Navzoče so bile številne deputacije iz ukrajinskih mest. Spomenik je napravil kipar Kavaleridže in stoji na glavnem trgu v Poltavi.

Mednarodni kongres duševnih delavcev se bo vršil od 6. do 9. aprila na Dunaju. Udeležence kongresa bosta ob tej priliki sprejemala tudi avstrijski zvezni predsednik Hainisch in dunajski prevetni minist.

Domače vesti

Opozorilo

Vse naše cenj. naročnike, ki še niso poravnali naročnine za mesec april, ponovno prosimo, naj to store čimprej. Uprava Jutra skrbi, da reši točno in hitro vsa vprašanja premestitve itd., na željo našim cenj. naročnikom takoj. Ko bi se naši cenj. naročniki, ki niso redni plačniki, zavedali, kakšno breme so za list in koliko nepotrebnih stroškov povzročajo, bi točneje izpolnjevali svoje obveznosti.

Nadalje prosimo vse cenj. naročnike, zunanje in v Ljubljani, naj premestitve službenega kraja ali stanovanja nemudoma sporoče upravi, da zamore list še isti dan poslati na novi naslov ter se na ta način izogniti vsem nepotrebnim reklamacijam.

Ponovno apeliramo na vse naše cenj. naročnike, naj uredijo svoje dolžnosti glede naročnine v najkrajšem času, kar bo koristilo njim in upravi zaradi večjega reda. Upravništvo «Jutra».

* Velike svečanosti v Zagrebu v navzočnosti kralja. Povodom kongresa rezervnih oficirjev iz vseh pokrajin naše države, ki se bo vršil 23. in 24. maja v Zagrebu, bo svečano blagoslovljena zastava, ki jo je poklonil Udrugi kralj Aleksander. Posvećeni zastave bo kumoval kralj sam. Slavnostni bodo prisostvovali člani vlade, zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter poslanci raznih patriotskih organizacij. Kongres se bo vršil v sabelski dvorani in se bo vršila pri tej priliki tudi velika revija čet na Zrinjevcu.

* Vojvoda Stepanović odložil predsedstvo «Narodne Obrane». Vojvoda Stepa Stepanović je odložil svoje častno mesto predsednika «Narodne Obrane». Svoj korak je utemeljil z nedelavnostjo centralne uprave, posebno s tem, da se člani uprave niso udeleževali sej. V tork se je vršila seja centralne uprave, na kateri je bilo sklenjeno, prositi vojvodo, da v interesu «Narodne Obrane» prekliče svoj odstop. V to svrhu odpotuje posebna deputacija, obstoječa z dr. Eda Lukinčica, generala v pok. Vojski Živanovića in generalnega carinskega direktorja Vase Dimitrijevića, k vojvodi v Čačak.

* Češkoslovaški trgovski akademik v Beogradu. Včeraj je prispeval v Beograd ekscurzija gojencev trgovske akademije iz Pragi, obstoječa iz 35 dijakov in 15 učiteljev praških trgovcev in industrijalcev. Po ogledu naše prestolnice posetijo tudi Zagreb in Ljubljano.

* Uredba o pomorski vojni akademiji. V ministarstvu vojske in mornarice je bila te dni podpisana uredba o pomorski vojni akademiji v Dubrovniku, ki predvideva znatne izpremembe učnega reda.

* Imenovanje v poštni službi. Z ukazom ministarstva pošte in brzojava sta imenovana za poštna in brzojavna uradnika: Pavle Ostojčić pri poštnem uradu Maribor 2 in Justina Rüteršć pri poštnem uradu v Celju.

* Napredovanje v državni službi. Jospina Soljak, začasná strokovna učiteljica na osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani je postala definitivna na svojem službenem mestu ter je obenem pomaknjena v 3 skupino III. kategorije z veljavnostjo od 18. oktobra 1925.

* Ameriški novinar v Beogradu. V Beograd je prispeval znani ameriški novinar William Forge, ki je prepotoval Dalmacijo, Bosno in Srbijo, da se seznani z lepoto teh krajev. Forge bo spisal knjigo o Balkanu.

* Stavbno gibanje v Zagrebu. Mestni magistrat v Zagrebu je v preteklem mesecu izdal 46 stavbnihi dovoljenj. Na novo se bo gradilo 28 poslopij, 2 hiše dobila še nadstropje, 3 prizidke, 13 poslopij pa se bo adaptiralo. Izmed novih hiš bosta imeli dve po štiri, tri po tri, dve pa po dve nadstropji, pet bo enonadstropnih, osem pa priključnih.

* Upravništvo gl. carinarice na Jesenicah objavlja, da se bo vršila v petek, dne 16. aprila ob pol 18. v njenih uradnih prostorih (hiša g. Ferjanca) carinska konferenca, h kateri se vabijo vsi, ki se zanimajo za važna vprašanja naše uvozne in izvozne politike, posebno pa g. carinski in trgovski krogi iz okolice, katerim je dana priložnost, da tem potom stavijo konkretne predloge, ki se jim bo vzelo na znanje in v nadaljni pres.

* Stavka profesorjev v Kragujevcu. Profesorski ženske gimnazije v Kragujevcu so stopili v stavko v znak protesta, ker se jim že od novembra lanskega leta ni izplačal honorar za nadure. Upravitelj zavoda so izjavili, da ne bodo več predavali, dokler se vprašanje izplačila honorarja ne reši povoljno za nje. Obenem so upravniku izročili tozadevno spomenico, katero so podpisali vsi profesorji.

* Krsta Miletić proti Stepanu Radiću. Po vestih iz Beograda je bivši prometni minister Krsta Miletić izjavil, da bo proti ministru prosvete Stepanu Radiću vložil tožbo zaradi razžaljenja časti in obrekovanja. Ker Radić ni narodni poslanec ki ga ne ščiti imuniteta, pride do javne sodne obravnave, ki utegne biti prav zanimiva.

* Smrtina kosa. V Globokem pri Brezicah je umrl g. Franc Hojko, oče trgovca g. Alojzija Hotka v Žužemberku. Dosegel je visoko starost 88 let. Pogreb se je vršil v tork, dne 13. t. m. — V Trbovljah je umrla daleč naokrog znana krčmarica in posestni-

ca Marija Kramer, v starosti 72 let. Pogreb bo v petek, ob 3.30 popoldne. Blag jim spomin, žalujem naše iskreno sožalje!

* Novice iz Rožanske Slatine. Poročajo nam iz Slatine, da ni odprt samo Beograjski dom, ampak tudi hotel Solnce in hotel Pošta, ki sta oba celo leto odprta. Naša vest v nedeljskih novicah iz Slatine se je tikala seve le onih hiš, ki so običajno le med sezono odprte. Sicer pa nas veseli, da nas čitatelji tudi sami informirajo o življenju v Slatini, kjer želimo vsem podjetnikom enake uspehe in živahen promet. — V ostalem moramo prilaznega Informatorja opozoriti, da mora list v novicah prinašati vse vesti, ki zanimajo širši krog občinstva, posebno vesti, ki se dotikajo žepov voilcev. Veliko bolje je, da zvedo občani za poslovanje občine pravočasno iz listov, kot pa da bi demagogi ob volitvah izrabljali »tajno« gospodarstvo občine, ki mora gledati tudi v bodočnost in radi tega često sklepati tudi nepopularne davščine, kot je n. pr. morda trenutno davščina za tuje, iz katerih se bo zidala občinska hiša, ki pa bo koristila predvsem Slatinčanom: zaslužek pri gradnji, olašanje stanovanjske bede, večji dotok tujcev in s tem zopet nov zaslužek, če bodo v hiši tudi novi uradi za srez, kakor je mišljeno. — Pri kritiziranju pa je treba pač vsako stvar od vseh strani pogledati. Sicer pa tega davka ne plačajo domačini, ampak tuji. Za drugo bi ga veliki župan sploh ne odobril. — V Slatini se baje snuje društvo hišnih posestnikov. Informacije daje dr. Treo — v državni villi.

* Poziv našim glasbenikom! Zagrebška Filharmonija (simfonični orkester) poziva vse domače kompoziste, ki imajo simfonične dela za veliki orkester in reflektirajo na izvedbo teh del s strani zagrebske Filharmonije, da ji pošljejo ta dela na ogled. V poštev pa pridejo samo oni avtorji, ki poslije poleg partiture tudi popolni orkestralni material! O tem, katera dela se bodo izvajala, odloča upravni odbor zagrebske Filharmonije. Dela, ki se ne bodo izvajala vrne upravni odbor v roku enega meseca, ostala pa zadržati Filharmonija po dogovoru z dotičnim skladateljem. Vse poštno stroške nosijo skladatelji sami. Dela naj se pošljejo na naslov »Upravni odbor zagrebske Filharmonije, Zagreb, Narodno kazališče».

* Kdor si hoče udobno in poceni ogledati Pariz, Curih, St. Petrusburg in Ženevo, Milan, Benetke, naj prijavl vsaj do 20. t. m. svoj pristop k društvenemu potovanju, ki ga priredi Zveza za tujski promet v Sloveniji koncem maja ter začetkom junija. Potovanje bo trajalo v celoti 14 dni, stroški pa znašajo v II. razredu Din 3500, v III. Din 2800. V teh zneskih je zapadlena vožnja, popolna oskrba, napitnine, ter vstopnine v gledališča, muzeje itd. Obvezne prijave je poslati obenem z zneskom Din 1000. — Tourist-Office v Ljubljani, kjer se dobe vse podrobnejše informacije. 488

* Organizacija strojnih in gradbenih tehnikov se je za poslovno leto 1926. izvolila sledeči upravni odbor: Predsednik Miro Zupan, podpredsednik Anton Poljšak, I. tajnik Jakob Pretnar, II. tajnik Ferdo Čermak, blaginjak Milan Mozetič, knjižničar Ludvik Trček, odbornika Josko Karlovec in Ivo Trontelj, namestnika Anton Benedičič in Milan Sever, revizorja Maks in Tone Reisner. 490

* Za osveženje krvi originalni planinski spomladanski čaj priporoča lekarna Baho-vec, Ljubljana.

* Za najbolj potrebnega slepca je bilo nabrani Din 40, katere naj društvo slepcev dvigne v upravi «Jutra».

* Pisma za Ameriko. Iz naše države se odpravila v Ameriko veliko število nefrankiranih pisem. Občinstvo pošilja pisma brez znamk najbrže zato, ker domneva, da prihajajo taka pisma bolj zanesljivo naslovnikom v roke, kakor pa frankirana. Poštna uprava trpi neplačane pošiljke zato, da se morejo posluževati pošte tudi najsiromašnejši ljudje. Naša država pa nima od neplačanih pisem nobene koristi, ker se stekajo vse pristojbine od takih pisem v blaginje ameriških držav. Naše pošte so dobili navodilo, naj vplivajo na to, da se pisma za inozemstvo po možnosti vselej frankirajo.

* Nova cvetka geografskega neznanja pri Hrvatih. V Zagrebu izhaja tednik »Meja«. List izdaja hrvatski gospod Alfonz Hribar, ki je pri zadnjih volitvah nastopil kot poslanski kandidat s svojo posebno skrinjico v našem volilnem okrožju Maribor-Celje. Koliko geografskega neznanja na je v njegovi glavi o Slovenski zemlji, ki bi ji bil rad za poslanca, o tem nam priča njegov najnovejši uvodnik »Od Bremena do Smieznika« v 12. št. »Meja«. Tu mu je »Ako Adige« isto kakor »Visoka Soča«. Zato tudi »na gornjoli Soči žive Nemci« na donjoli Slavoniji. In, da je še huje, g. Hribar naslavlja vse te svoje pouke naravnost na Mussolinija in njegove spornike, češ: »Oni zaboravljaju...« G. Hribar, pustite visoko politiko in ne nadlegujte s svojim neznanjem Mussolinija in nas!

* 35 aretacij na eno noč v Zagrebu. Da popolnoma očisti svoje področje raznih sumljivih tipov, ki prihajajo v Zagreb in po raznih temnih zakonitih veznicah v predmestju ogrožajo osebno varnost in imetje meščanov, je izvršila zagrebska policija v noči od torka na sredo nenadno razčijo, ki je končala z aretacijo 35 meščanov in žensk.

A. Kunc, Ljubljana

priporoča svojo bogato izbero

finih površnikov

za gospode

po prav zmernih cenah.

večinoma postopačev in žensk problematične moralne vrednosti. Med ženskami je bilo tudi več težko spoino bolnih, ki so jih izročili bolnici, po okrevanju pa bodo izgnane iz Zagreba.

* Težka avtomobilska nesreča se je pripetila na cesti iz Splita v Omiš. Avto, ki ga je vodil sofer Komar in v katerem sta se nahajala kavarar Pivčević in neki ruski inženjer, se je na nekem ovinku prevrnil v tri metre globoki jarek. Sofer in Pivčević sta bila težko arnena, inženjer pa dobi le lažje poškodbe. Ranjence so prepeljali v splitsko bolnico.

* Svojo ženo umoril. V Krsturu v Vohodini so našli te dni ženo veleposesnika Mihela Raca obesoeno. Pri obdukciji trupla je zdravnik ugotovil razne poškodbe in more lise na truplu. Zato je upravičen sum da se je odigrala grozna rodbinska tragedija: da je bila žena umorjena in potem obesa. Policija je Raca aretirala.

9 kino-gledališč in sicer:

Flotten Kino, Dunaj
Lichtspiele Wienzeile, Dunaj
Elite Kino, Dunaj
Flieger Kino, Dunaj
Schottenting Kino, Dunaj
Busch Kino, Dunaj
Schönbrunner Schloss Kino, Dunaj
Park Kino, Dunaj in

Elitni Kino Matice, Ljubljana

prikazujejo istočasno največji in senzacionalni Harry Piel velicim.

Pustolovščina v nočnem ekspresu.

Iz Ljubljane

* Šolska ekscurzija. Dne 9. aprila so obiskali učenci 4. razreda I. drž. deške meščanske šole v Ljubljani, pod vodstvom svojega razrednika Kolinske tovarno. Gosp. ravnatelj in njegov asistent sta razdelila učence v dve skupini (po 25). Razkazala sta tovarno ravno takrat, ko je bila v polnem obratu; popisovalu stroje in druge naprave ter poljudno tolmačila delo. Naposled sta vse obiskovalce pogostila z izborno črno kavo in pecivom ter obdarovala vsakega obiskovalca z malo škaflico kavine prilepi in zavitkom hranilne kave. Vidi se, da je tovarna izborna vplejana in da je ves obrat zelo prečizen; zato ni čuda da posebno v zadnjem času naše gospodnje posegajo tako pridno po vseh izdelkih Kolinske tovarne.

* Prometne omelitve pod Tivolijem. Mestni magistrat razlašja: Na podlagi § 44. občinskega reda in §§ 18, 33, 34 in 37 cestno-policijskega reda za mesto Ljubljano se prepoveduje pod Tivolijem na ozemlju med železniško progo, Cesto na Rožnik, tivolskim gozdom in Celovško cesto vsak promet s kakršnikoli vozili. (vozovi, avtomobili, navadnimi in motornimi kolesi itd.) kakor tudi jahanje in vodenje konj. Od te prepovedi so izzeti le otroški vozički in rolomobili (otroške igrače). Stanovanec tivolske graščine, hotela »Tivoli« ali »Bellevue« in osebami, ki imajo v teh poslopijih opravila ter za materialne vožnje iz tivolskega in šišenskega gozda se dovoljuje vojni promet po poti (drevoredu), ki vodi od Celovške ceste med velesesimom in dirkališčem mimo brezovega gozdička do tivolske graščine in hotela »Tivoli«, oziroma po poti, ki se odcepi proti hotelu »Bellevue« (za Koslerjevim zidom). Ne glede na gornjo prepoved pa sme vsakdo po poti (drevoredu), ki vodi od Celovške ceste med velesesimom in dirkališčem mimo brezovega gozdička do tivolske graščine in hotela »Tivoli«, oziroma po poti, ki se odcepi proti hotelu »Bellevue« (za Koslerjevim zidom). Ne glede na gornjo prepoved pa sme vsakdo po poti (drevoredu), ki vodi od Celovške ceste med velesesimom in dirkališčem mimo brezovega gozdička do tivolske graščine in hotela »Tivoli«, oziroma po poti, ki se odcepi proti hotelu »Bellevue« (za Koslerjevim zidom).

* Nova cvetka geografskega neznanja pri Hrvatih. V Zagrebu izhaja tednik »Meja«. List izdaja hrvatski gospod Alfonz Hribar, ki je pri zadnjih volitvah nastopil kot poslanski kandidat s svojo posebno skrinjico v našem volilnem okrožju Maribor-Celje. Koliko geografskega neznanja na je v njegovi glavi o Slovenski zemlji, ki bi ji bil rad za poslanca, o tem nam priča njegov najnovejši uvodnik »Od Bremena do Smieznika« v 12. št. »Meja«. Tu mu je »Ako Adige« isto kakor »Visoka Soča«. Zato tudi »na gornjoli Soči žive Nemci« na donjoli Slavoniji. In, da je še huje, g. Hribar naslavlja vse te svoje pouke naravnost na Mussolinija in njegove spornike, češ: »Oni zaboravljaju...« G. Hribar, pustite visoko politiko in ne nadlegujte s svojim neznanjem Mussolinija in nas!

* 35 aretacij na eno noč v Zagrebu. Da popolnoma očisti svoje področje raznih sumljivih tipov, ki prihajajo v Zagreb in po raznih temnih zakonitih veznicah v predmestju ogrožajo osebno varnost in imetje meščanov, je izvršila zagrebska policija v noči od torka na sredo nenadno razčijo, ki je končala z aretacijo 35 meščanov in žensk.

* Koncerti pevskih zborov. »Krakov« Trnovo bo nočjo ob 8. v dvorani Filharmonije zbor.

* Napredno gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj: Danes ob 8 zvečer bo predaval v društveni knjižnici na Rimski cesti g. prof. dr. Fr. Čadež: O malih svetovih člani in prijatelji vliudno vabljani Vstop prost. — Izobr. odsek.

* Klub esperantistov v Ljubljani prične z rednim poučevanjem esperantskega jezika za začetnike v petek dne 16. t. m. ob 19.30. v šentjakovski šoli. Kdor se želi učiti tega

važnega mednarodnega pomožnega jezika, naj se prikladi navedenega dne. Učnica mesečno 15 Din, za dijake 10 Din. 492

* Redni sestanek »Preporodovega« rektorčnega krožka se bo vršil danes ob 6. uri. Predava tov. Kramarč.

* Oddaja košnja. Mestna občina Ljubljanska bo oddajala v nedeljo, dne 18. aprila ob 2 popoldne v šoli na Barju potom prostovoljne javne dražbe v zakup za dobo letošnjega leta košnio na mestnih potih in stradonih na ljubljanskem barju v Karlovškem in Trnovskem predmestju Zakupnino bo plačati takoj po končani dražbi. Interesenti se vabijo, da se napovedane dražbe udeležijo.

* Nezgodna kolesarja. V tork, okrog 14. ure, je vozil trgovski potnik Rafael Vuga, stanujoč v Sp. Hrušici pri Ljubljani, s kolesom proti križišču Gosposvetske in Dalmatinske ceste in sicer tako nepazljivo, da je pripeljal čez tračnice ravno v istem hipu, ko je privozil na postališče voz električne železnice, ki ga je zadel s silo v ramo, da je padel Vuga vznak s kolesa na tla. Vuga se je močno potolkel na glavi in obležal na tleh nezavesten. Stražnik je ponesrečenca s pomočjo nekega pasanta prenesel pred Pizgovčovo gostilno in obvestil rešilno postajo. Prvo pomoč je ponesrečenemu Vugi nudil zdravnik dr. Rus. nakar ga je rešilni avto odpeljal na dom v Sp. Hrušico.

* Po slučaju prišel v roke pravici. Na cesti v Vodmatu je stražnik predsojnim ustavil mladega moškega, ker se je proti njemu obnašal skrajno nedostojno in surovo. Napovedal mu je končno aretacijo in ga odvedel na stražnico, kjer so izvedeli, da imajo pred seboj 25 letnega Josipa Malnerja iz Hotedersice. Pri osebnih preiskavi so našli pri aretovancu več zlatih prstanov, kar je seveda vzhujalo takoj sum, da si jih je morda prilastil na nepošten način. Aretovanec je bil spravljen v zapor v sredo zjutraj na se je že zglasil pri policijski direkciji žandarmerijskih stanic v Skofljici pridelen orožnik in prijavil, da je bil izvršen v pondeljek v Rudniku pri posestniku Antonu Hribarju večji vlom in da so storilci odnesli več prstanov ter nekaj obleke. Na podlagi njegove izjave je bilo kmalu ugotovljeno, da je bil izvršitelj vlom aretovani Malner, ki je bil obložen celo tudi že v ukradeni obleko.

* Policijske priloge. Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1. nezgoda, 1. prestopke nedostojnega vedenja, 1. izgred, 1. prestopke kaljenja nočnega miru, 1. nevarna grožnja, 2. prestopka obrtnega reda in 7 prestopkov nedostojnega vedenja. Aretaciji sta bili izvršeni dve in sicer radi tatvine.

Damsko perilo

lastnega izdelka Vam nudi naugodnejše

Leda, Ljubljana

Šelenburgova ulica. 3197

Iz Maribora

* Blamaža mariborskih socialistov. Mariborski socialisti so sklicali za protekli tork v Gambirnovi dvorani shod, na katerem naj bi govorili nekateri delegati socialistične strokovne amsterdamske internacionale, ki je ravnokar imela v Sofiji konferenco za balkanske države. Ker so mnogi tukašnji socialisti odklonili delegate, ki jih je določila beograjska centrala, se niso mogli zediniti za govornike in so zato shod odpovedali. Za to zborovanje je agitiral med tukašnjimi zasebnimi nameščenci g. Petecjan na njihovem občnem zboru že pretekli četrtek. Da lasno razumemo name ne socializtov z zasebnimi nameščenci!

* Popravljanje hiš. Gradbeno gibanje s strani privatnikov skoro povsem še spi. Interesantno je sedanjí čas, da gradijo zelo avtogaraje na vrhovih in dvoriščih. Solčno vreme je napolnilo nekatere posestnike, da so si dali pobeliti svoje hiše. To je zelo potrebno z ozirom na olepšavo mestnih ulic, katere povsem kazijo hiše z razpadajočim zidnim ometom. Tozadevni leseni oder je pred hišo, v kateri se nahaja borza dela, na Slomškovem trgu že postavljen. Nujnega popravila je potrebna zraven stoječa stavba v kateri je nastanjen policijski komisarijat. V Cankarjevi ulici je dal zdravnik dr. Marín svoj dvonadstropni hiši ometati stranski zid in napraviti mesto lesenega plota zeleno betonsko-železno ograjo, kar dela pri pogledu na ulico prijeten utis.

* Priprave za protestni shod stanovanjskih najemnikov. V smislu sklepov kongresa Saveza društev najemnikov se bodo vršili prihodnje nedeljo po vsej državi protestni shodi. Tukašnje društvo najemnikov je sklicalo minul pondeljek sestanek zastopnikov vseh strokovnih organizacij v Mariboru. Va bilo so se odzvale vse v poštev prihajajoče organizacije. Po daljšem razmatranju položaja najemnikov je bil sprejet osnutek re-

All - že - veš, da dobiš največje in najboljše kubinske posode le pri trvdki

Stanko Florjančič

trgovina z železino

Ljubljana Sv. Petra c. 35.

NOGAVICE-KLJUČ

so najboljše in najcenejše kaj tpežnost enega para nogavic z tigom in znakom (rečo, modro ali rjato)

„ključ“

je ista kot tpežnost štirih drugih parov.

Kupite in preprizajte se!

Na notico „Moderni kolesarji“ izjavljam, da nisem v nikaki zvezi s ukradenimi stvarmi, še manj pa, da bi bil sem kradljivec. Zadeva se bo v kratkem razjasnila.

ALFONZ THUMA.

Podpisani izjavljam kot priča, da Alfonz Thuma v zadevi, priobličen pod poglavjem »Moderni kolesarji« ni kriv.

IVAN CAMERNIK, drž. železničar.

solucij, ki se bodo predložile na protestnem shodu v odobritev in ki jih bodo podpisale tudi vse strokovne organizacije. Glavne zahteve najemnikov se tičejo podaljšanja stanovanjske zaštite in podpiranja gradbene delavnosti tako s strani države kakor tudi s strani občine. Za shod vlada med najemniki veliko zanimanje. Vršil se bo v nedeljo dne 18. t. m. ob 10. dop. v veliki Gortzovi dvorani.

* Spremembe pri finančni kontroli. Podinspektor in upravnik sreske uprave finančne kontrole Maribor L. g. Ivan Köstl, je premeščen v istem položaju k srezki upravi v Kranju. Novo službeno mesto nastopi s 1. majem.

* Vokalni koncert Glasbene Matice. Mariborska Glasbena Matica se pripravlja za svoj vokalni koncert, ki ga priredi v Mariboru meseca junija.

* Večerni radio koncert na ulici. V tork od 7 do 10. ure so imeli številni četanci v Slovenski ulici lepo priifko, slišati radio koncerte iz raznih mest, ki jih je na cesto oddaljal štirizoni aparat iz gospodarske pisarne dr. Lanjščica. Pred lokalom se je nabralo veliko število ljudi, ki so poslušali muziko in odlomke iz raznih oper iz Prage, Brna, Gradca, Rima in Milana. Oodbo je bilo slišati par sto metrov daleč.

* Mestna Orjuna Maribor priredi v soboto dne 17. aprila dobrodelni večer v prid odpuščeni trbovelskim rudarjem in njihovim rodbinam. K obilni udeležbi vabi — Odbor. 487

* Slovensko kolesarsko društvo Perun je v zadnjem času razvilo obsežno agitacijo za pridobitev novega članstva, ki je imela prav lep uspeh. K društvu je pristopilo nad 150 novih članov, večinoma iz bolj situiranih krogov. Klub namerava v najkrajšem času ustanoviti svoje pododseke v Slovenski Bistrici in v Rušah.

* Boj »Ljudski knjižnici«. Organizator mariborske katoliške omladine pater Paulus je na zadnjem sestanku v Mešu mladino svaril pred vsem, kar pride iz Narodnega doma. Zlasti pa se bala naj čuvajo knjiž »Ljudske knjižnice«. Boljšega priporočila pater Paulus naši knjižnici in mogel dati. In res takoj prihodnje uradno uro se je vpisalo v Ljudsko knjižnico par teh katoliških omladincev. Mladina je pač radovedna, pater Paulus! In prepovedan sad je še Adama in Evo izvalil...

* Notico o hiši Mestne hranilnice porjavljamo v toliko, da dovršuje dela trvdka Accetto in drugovi v Mariboru, ki je svoječasno prevzela stavbo. Hiša bo baje do 1. julija popolnoma zgotovljena in izročena Mestni hranilnici v uporabo.

* Novosti v »Ljudski knjižnici«. Zadnje tedne je nakupila Ljudska knjižnica v Narodnem domu zopet celo serijo zanimivih novosti iz slovenskega in nemškega slovstva in antikvarčnih modernih romanov. Knjige se izposolujejo proti zadostni legitimaciji vsakomur ob nedeljah dopoldne, četrtek in sobotah zvečer Novl člani se spreje majo vsako uradno uro. V zalogi Ljudske knjižnice je sedaj že nad 10.000 knjig v raznih jezikih.

* Drugi pedagoški večer. V tork zvečer je predaval vsučiliški profesor dr. Karel Ozvald iz Ljubljane o temi »Predšolska doba«. V izvrstno zasnovanem predavanju je v kratkih potezah orisal telesno rast, nato pa obširno razpravljal o duševnem razvoju, o katerem je podal najprej celotni pregled, potem pa še podrobno razpravljal o domišljiji, razvoju, govoru in hotenju ter o pomenu igre v tem stadiju. Nocoj predava profesor Šilih o mladeniški dobi, ki je bila do najnovjšega časa pridržana dušeslovne-mu raziskovanju, dasi tvorijo najvažnejše razdobje v življenju mladostnih. G. predavatelj je orisal bistvo in potek pubertete in adolescence ter čustvovanje in hotenje mladostnih in njih razmerje do družbe.

* Karambol kolesarja s konjem. Na stiku gornje Gosposke ulice s parkom sta skupaj zadela včeraj popoldne zasebni uradnik Jože Studnika na dvokolesu in podpornik Ogorovac, ki je prizezdil s konjem. Konj je podri kolesarja in mu s koptom zadel več ran na glavi in nogah. Rešilna postaja je nudila ranjencu prvo pomoč, nakar ga je prepeletala v bolnico.

* Nesreča pri podiranju dreves. 19 letni Rudolf Viher iz Prama pri Mariboru je podiral v tork v gozdu drevesa, pri čemur mu je padlo deblo na desno nogo in mu jo zlomilo Raniencia so prepeljali z rešilnim avtomobilom v mariborsko bolnico

Na notico „Moderni kolesarji“

izjavljam, da nisem v nikaki zvezi s ukradenimi stvarmi, še manj pa, da bi bil sem kradljivec. Zadeva se bo v kratkem razjasnila.

ALFONZ THUMA.

Podpisani izjavljam kot priča, da Alfonz Thuma v zadevi, priobličen pod poglavjem »Moderni kolesarji« ni kriv.

IVAN CAMERNIK, drž. železničar.

Naši onstran granic

p— Nova cesta Kantrida-Preluka. Gradi se nova cesta Kantrida-Preluka v kvarnerjski provinci. Dolga bo okoli 5 km in široka 14 m. Za trotoar bo prostora v širini 250 m, nasadi se drevedo. Sedaj je izvršeno dela na 2 km. Gradbo izvršujejo inženjerji Bertotti, Farina, Košir in Stipa novič.

p— V Ilirski Bistrici tudi snujejo sindikate za industrijalce in za delavce. Fašistijski odposlanci z Reke hodijo v Bistrico. Najprej so sklicali delodajalce, potem pa delavce ter jim razlagali, da se morajo združiti v fašistijske sindikate, ker to želi tudi sam poglavar fašizma.

p— Tržaški vodovod. Zveza električnih podjetij je napravila načrt za izkoriščanje gorjenjave Timava. Hidroelektrične naprave so proračunjene na visoke vsote, zlasti radi potrebe skoro 15 km dolgega predora skozi kraško pogorje. Družba bi zgradila dva velika vodnjaka z obrambnim zidovjem, en za gorjenjavo Timav, drugi pa za njegov pritok Padec. Voda iz Padca, ki je čista in sveža, bi se napeljala po predoru do Trsta. Na tržaškem municipiju pravijo, da bi imeli z uresničenjem načrta v bližini veliko električno centralo in hkrati bi se rešilo vodovodno vprašanje za Trst. Po dolgih pogajanjih je prišlo do ustanovitve hidroelektrične družbe, ki ima nalogo napraviti centralo in dati Trstu dobre vode. Leta 1929, ali kasneje 1930, bi bil vodovod dovršen in mesto bi imelo vedno zadostno vodo po nizki ceni. Za ugoden potek pogajanj ima največji zaslug municipalni asessor inženjer Suligoj-Silvani. Tako se obeta tržaškemu mestu dobra voda iz Timavovega pritoka, ki nosi lepo slovensko ime Padec.

p— Za italijanski jezikovni atlati zbira gradivo znani profesor Ugo Pellie, ki je svoj čas pisal članke o obmejni politiki, ki so zveneli še kolikor toliko v prilog našega ljudstva. Samo če bodo informacije točne!

p— V Istri plešejo v korist »Leges« v Draguču je bil ples v korist »Leges« na

velikonočni ponedeljek. Svirali sta dve godbi. Na ples je prišel iz Trsta generalni tajnik »Leges« dr. Petronio. Taki plesi so silno dragi in kvarni. Bada razsaja po istrskih selih ali mladina mora na plesi izdati ogromni in »Leges« ima velik dobiček. Tako se z našim denarjem potuje naša jugoslovenska decal za »Leges« se trudita posebno predsednik podružnice Blažević in občinski tajnik Grosič. Škoda, da ni v Istri društvenega gibanja kakor je na Goriškem!

p— Na tramvaj je hotel skočiti v Trstu 16letni Arnaldo Soldini. Skok pa se mu ni posrečil. Padel je na tla in leva noga je prišla pod kolesa. Prenesli so ga v bolnico. Skakanje na tramvaj in s tramvaja treba najstrožje zabraniti.

p— V Vipavi je umrl gosp. Stefan Hrib, daleč naokoli znan posestnik in obrtnik, gostoljuben mož pristnega slovenskega srca. Naj mu bo lahka zemlja domača! Preostali naša sožalje.

k— Iz Koroske. Vloga slovenskega političnega in gospodarskega društva na pritožbeno komisijo omenja nejasne postavne določbe, ki dopuščajo nižjim instancam reševanje pritožb glede jezikovne rabe po njihovem prepričanju. Izdajajo se na podrejenosti urade tajna navodila, naperjena proti Slovincem. Okrajno glavarstvo v Velikopostojnem je bilo izdalo na orožniške postaje zaupen odlok, da se ima poskrbeti, da goštinčarji in trgovci odstranijo slovenske napise. Orožniki so ukaz izvršili, potem pa so vladni gospodje izjavljali, da se je to izvršilo prostovoljno! — V deželnem kulturnem svetu se čisto čujejo pritožbe, da je kmetijstvo danes pasivno. Kdor ima samo kmetijo in nikakih postranskih dohodkov, sploh nima dohodkov. Ako ima država še pogum, nalagati mu davko, naj pove, da je to davek na premoženje. Glede kupčije z živino se navaja, da deželna vlada odkloni vsako prošnjo za uvoz živine iz Jugoslavije, ali živina prihaja na Dunaj in od tam na Korosko.

Iz Celja

e— Rodni sestanek članov k. o. SDS Celje mesto se bo vršil danes v četrtek 15. t. m. ob 8. zvečer v klubovi sobi Celjskega doma.

e— Mostno gledališče. Jutri v petek 16. t. m. bo repriza Jurčič-Govekarjeve igre »Deseti brat«. Občinstvo se opozarja, da ne maseda raznim govoricam, da so vstopnice že razprodane. Za one obiskovalce, ki si ne morejo preskrbeti vstopnic v predprodaji, je rezervirano vedno nekaj vstopnic za večerno blagajno.

e— Konferenca obrtnikov v Celju se je vršila v torek dne 13. t. m. v Narodnem domu. Udeležili so se je zastopniki Zveze obrtnih društev za Slovenijo. Občeslovenskega obrtnega društva v Celju in načelniki obrtnih združenj. Razpravljalo se je o raznih težkočah obrtnega stanu, o nazadovanju obrti v zadnjih letih in o brezposelnosti pomočnikov in delavcev. Sklenjena je bila resolucija na velikega župana v Mariboru, v kateri se predlaga zopetna izročitev obrtnega referata mestni občini celjski.

e— Smrtina kosa. Na Bregu pri Celju je umrla 64 let stara zasebnica Marija Radej, sorodnica znane Mastnakove rodbine na Bregu. Blag ji spomin!

e— Poroka. V pravoslavni kapeli v Ljubljani se je poročil v nedeljo dne 11. aprila g. dr. Milan Lazarevič, zdravnik v Zagrebu, z gđ. Maro Schwabovo, hčerko celjskega zdravnika dr. Schwaba. Bilo srečno!

e— Tedenski izkaz mesne klavnice od 5 do 11. t. m. izkazuje, da je bilo zaklanih 14 volov, 16 krav, 4 telice, 39 telet, 23 svinj in 6 kozličkov. Mesa je bilo uvoženega 258 kg govedine, 840 telefine, 365 kg svinjin in 4 kg kozličevine. Izvoz je znašal 25 telic, Konzum znaša torej okroglo 19.000 kg.

e— Osebnostna vest. Za kancista in v uradni skupini sta imenovana pri okrožnem sodišču v Celju gospod Anton Kresnik, pri okrajnem sodišču pa gospod J. Dolenc Čestitamo!

e— Snaženje ulic v Celju. Celje je leto- višarsko mesto. Komaj so nastopili solnični pomladanski dnevi, se že lahko opazuje po celjskih ulicah vedno večje število tuljcev. Kmalu se bosta pričeli napeljevanje zdravih Rožarska Slatina in D. brna. Ta krat bo tudi Celje deležno raznih dobrot tulskega prometa. Treba pa je od naše strani skrbeti za vse, kar nudi letoviščarjem gotove udobnosti, da bo sloves Celja pridobil od leta do leta. Ker se nam obeta letošnje poletje bolj suho vreme, bi bilo prav umestno, ako bi snafili celjske ulice na vse zgodaj zjutraj. Skropile pa bi naj se večkrat, da bi se preprečili prah, ki je v vetrovnem času tako neprijeten. Tudi izpraznjenje greznice naj bi se vsaj v glavnih ulicah izvedlo v zgodnjih jutranjih urah, kar je občinski odbor itak že sklenil.

Iz Laškega

I— Naš gospod so v nedeljo rohneli raz prižniti proti naprednemu časopisu predvsem proti »Jutru« in »Domovini«. Greh stori, kdor jih čita, že hujski greh pa store oni stariši, ki trne, da čitajo te pogubne liste njih otroci. Veečna kazenskih jih časaka... poogubljenec in nee booodo zrliv veečnega zveličanja — samem... Mi Laščani bi pričakovali od svojih dušnih pastir

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 14. aprila 1926

Višina barometra 308,8 m

Kraj	Ca-	Barom.	Temper.	Rel. vlažn.	Smer vetra in brzina v m	Oblatnost 0-10	Vrsta padavine
opazovanja							
Ljubljana (dvorec)	7	170,2	3,1	84	mirno	0	0
	8	770,3	5,2	82	NNE 0,5	0	0
	14	767,5	16,4	40	E 1	1	0
	21	768,8	12,3	44	NE 0,5	0	0
Zagreb	8	764,8	8,0	74	SE 1,5	0	0
Zagreb	8	768,2	10,0	67	SE 1,5	3	0
Sarajevo	8	769,4	5,0	73	mirno	0	0
Skopje	8	768,5	10,0	74	E 1,5	10	dež 2,0
Dubrovnik	7	000,0	0,0	00	0	0	0
Praga	7	769,2	3,0	—	S 1,5	0	0

V Ljubljani je povprečni barometer višji kot včeraj za 2,1 mm.

Solnce vzhaja ob 5:19, zahaja ob 18:43, luna vzhaja ob 6:44, zahaja ob 21:03

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Javno, zvišanje temperature.

čimer je bila upostavljena zveza s prometno cesto Dunaj-Trst in je bila eksistenca steklarne zagotovljena. L. 1869. po smrti brata Franca Maurerja je sezidal Pavel Maurer še eno steklaro, v kateri pa je bilo ustavljeno delo l. 1873. Kot posebnost omenjamo, da so bili zaposleni delavci večinoma iz porenskih dežel. V tem času so nastale nemške šole, ker nemški delavci absolutno niso hoteli delati tam, kjer še ni bilo nemških šol. Neprimerno boljša konjunktura za premog pa je nastala okoli l. 1847, ko so pričeli graditi bivšo južno železnico. Po njeni otvoritvi je zavzel trboveljski premog vsa tržišča v takratni Nižnji Avstriji ter se je produkcija znatno dvignila. Začetkom leta 1873. je kupil »Wiener Bank Verein« od več posestnikov premogokope in ustanovil sedanjo Trboveljsko premogokopno družbo. Ker je znašala kupnina več milijonov goldinarjev, za tedanje čase naravnost ogromna vsota, je nova družba napela vse svoje moči, da pride čimprej do izdane denarja, kar se ji je v razmeroma kratkem času tudi sijajno posrečilo.

Sport

Glavna skupščina LLAP.

Z ozirom na poročilo o glavni skupščini LLAP, ki smo ga prejeli od predsedstva novovoljenega odbora in ga objavili v svoji torjovski številki, smo dobili od članov starega odbora S. Sancia, St. Letnarja, K. Sketlija, dr. St. Perparja, F. Baltiča in R. Gregorčiča podpisano daljšo izjavo, v kateri vele, da se občni zbor, ki ga je vodil v to od upravnega odbora pooblaščenih pročelnik tehničnega odbora g. S. Sancia in po ostri debati radi verifikacije poverilnice ZSK Herma in glede vodstva obnove zbor za ključil, nikakor ni mogel pravomočno nadaljevati. To svojo trditve podpirajo podpisani zlasti tudi z izjavo delegatov SK Ilirije da sklep upravnega odbora, ki so bili sprejeti na nesklepnih sejah, niso veljavni. Zaradi tega se more tudi nadaljevanje zborovanja vsled zaključitve od g. S. Sancia vodene obnove zbor smatrati kvečjemu za nov občni zbor, ki pa ni bil sploh sklican in zaradi tega tudi njegovi sklepi in volitev odbora ne morejo biti veljavni. Ako pa se prizna veljavnost sklepov upravnega odbora, potem je bil občni zbor veljaven le do onega momenta, ko ga je pročelnik tehničnega odbora g. Sancia zaključil. Zaradi tega so tudi vsi sklepi, objavljeni v torjovski številki »Jutra« ničev.

Izjava poudarja dalje, da se je SK Ilirija dosedaj podvržla vsem sklepom upravnega odbora, se rad, tega tudi po svojih delegatih udeležila obnove zbor ter s tem priznala njegove sklepe. Z nevednostjo o razmerah v podsavezu, da se ne more izgovarjati, kar so tudi njeni člani sedeli v podsavezu. Izjava pravi na koncu, da de iure obstaja še stari odbor, ki bo znal z vso strogostjo čuvati disciplino in avtoriteto podsaveza.

S svoje strani bi omenili k temu novemu sportnemu sporu, da izgleda, da se vedno med našimi sportniki ni nastalo ono pomirjenje duhov, ki bi omogočilo, da se bo našo sportno gibanje usmerilo na ono pot, ki mu bo zaimčil stalen napredek brez večnih škodljivih in skrajno nesimpatičnih preseljav. Kakor čujemo, sta obe stranki predložili JLASu v Zagrebu svoji poročili o tej glavni skupščini. JLAS bo gotovo po natančni presoji položaja storil pravičen sklep, vsled česar za sedaj zaključimo debato o tej zadevi.

Službene objave LNP.

Izročilo se kaz. odboru igrači: Habicht, Černe (s suspenzijo), Drachsler, Glavič in Aichler brez suspenzije.

Seja kaz. odbora se vrši v petek dne 16. IV. ob 20. v zadnji sobi Narodne kavarne. Na isto se pozivljajo zgoraj imenovani igralci, nadalje gg. Jerala, Baltesar, Lukežič, Barl, Bergant in službojuči odborniki LNP, ki so bili določeni za prv. tekmo Hermes: Slovan dne 11. t. m. — Tajnik II.

Motoklub »Slovenija« v Ljubljani naznanja, da se vrši prvi pomladanski izlet v nedeljo dne 18. t. m. Člani in po njih vpleljeni gostje se prosijo, da se tega prvega izleta v tej sezoni polnostevilno udeležijo. Avtomobilisti dobrodošli. Proga: Ljubljana-Legatce. Start točno ob 1. uri popoldne iz pred kavarne »Evropa« na Dunajski cesti.

ASK Primorje (Nogom. sekcija). Danes, v četrtek, ob 21. seja nogom. sekcije v Narodni kavnari.

ASK Primorje (Uprava sp. prostorov). Danes, v četrtek, točno ob 20.30 seja uprave. Naprosila se blaginjak centr. odbora, da se seje udeležijo. — Blaginjak.

»Sport-Tagblatt« o gostovanju Ilirije v Beljaku. O gostovanju Ilirije v Beljaku piše dunajski »Sport-Tagblatt«: Ilirija je potrdila svoj dober sloves. Njeno moštvo je napravilo ugoden vtis ter je pokazalo, da je vzgojeno po dunajski šoli. Vsa posamezni igrači je tehnično in taktično dobro izolani ter kot celota rima slabih točk. Igra Ilirijanskega moštva je zelo fair, kar je občinstvo sprejelo s simpatičnim odobravanjem.

Tekma Jugoslavija: Bolgarska odgoda. Bolgarski nogometni savez ni pristal na to, da se vrši nogometna tekma med našo in bolgarsko reprezentanco dne 18. t. m. Tekma je radi tega odgoda na kasnejši čas.

Madžarska ne bo igrala za Davisov pokal. Za tekmovalje za Davisov pokal je bilo izrečeno, da bo Madžarska igrala proti Argentini. Argentinja ima pravico, da si izbere kraj tekmovalja in se noče odteči tej pravici. Ker pa Madžarska ne more prevzeti velikih stroškov, ako bi se igralo zunaj Evrope, je stavila predlog, naj se vrši boj med njo in Argentini na nevtralnem ozemlju v Evropi. Ako Argentinja ne bi sprejela tega predloga, bo Madžarska izpadla iz tega tekmovalja.

Novi plavalni rekord. V Chicagu je Rademacher na 400 yardov prsno s 5:36,8 postavil nov ameriški rekord. Spence je na 200 yardov prsno plaval v rekordnem času 2:29,6. Vendar se ta čas ne bo priznal kot svetovni rekord, ker je bil dosežen v 20 yardov dolgem basinu. Ta čas je zanimiv radi tega, ker je bil dosežen v priroč Rademacherja, ki drži sedanjí svetovni rekord na to progo z 2:31,1. ne da bi bilo javljeno, zakaj Rademacher ni startal. Nov svetovni rekordni čas je na 150 yardov hrbtno dosegel Walter Lauffer z 1:42,8. Tudi ta čas se ne bo radi kratkega basina priznal kot svetovni rekord. Sedanjí svetovni rekord na to progo drži Kealoha z 1:44,8.

Gospodarstvo

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (14. t. m.). Pšenica: baška, 3 vagoni 302,5—305. Oves: baški, 1 vagon 170. Ječmen: sremški, 63—64 kg, 1,5 vagona 140. Turšica: baška, 4 vagoni 125; baška, za april, 7 vagonov 125,5—127; baška, do 5. maja, 1 vagon 120; baška, do 10. maja, 4 vagoni 130; baška, do 25. aprila, 15 vagonov 134; sremška, pariteta Ruma, 2 vagona 127; sremška, za maj, pariteta Indija, 4 vagoni 130; banatska, pariteta Kikinda, 2 vagona 121; banatska, pariteta Arangeljo, vac. 3 vagoni 131. Moka: baška, »08«, 4 vagoni 465—470; baška, »2«, 1 vagon 425; baška, »6«, 1 vagon 370; baška, »6«, 1 vagon 275.

Zagrebaški tedenski sejem (14. t. m.). Do gon koveje živine sreden. Svinj domači manj, sremški živih in zaklanih precej. Cene svinjam so se znižale za 25 par pri kg, dočim so ostale cene v glavnem nespremenjene. Za Italijo so se kupovali goveda in konji Krme precej cene čvrste. Trgovali so se za kg živine teže: voli I. 10—10,50, II. 8,50—9, III. 7—8, bosanski II. 6,50—7, krave domače I. 7—8, II. 5,50—6,50, III. 3—5 junci I. 9,50—11, II. 8—9, junice I. 8—10, II. 6—7, teleta 8—10 (zaklana 10—14,50), svinje, domače, mesne II. 12—25, pitane 13,25—13,50 (zaklane domače 15—16,50) Din Konji 5000 do 14.000 Din za par po kakovosti, jahalni 2000—4000 Din komad Krma: detelja 150 do 175, seno I. 100—125, II. 75—90, stisnjeno 75—100 Din za 100 kg.

Dunajska borza za kmetijske produkte (13. t. m.). Poročila o nazadovanju na prekomorskih borzah na Dunaju niso mnogo vplivala, ker so ponudbe slabe. Oves se je podražil. Notirajo vključno blagovno. metni davek brez carine za 100 kg v Rm. glh: pšenica: domača 41,50—42, madžarska potiska 46,25—47,50; rž: marchfeldska 27,50—28; turšica: 20,75—27,75; oves domači 28,25—29,25.

Dunajski svinjski sejem (13. t. m.). Do gon 13,23 svinj; od tega iz Jugoslavije 1846. Spričo velike ponudbe so cene oslabele za 5 do 10 grošev pri kg. Notirajo za kg živine teže: debele svinje I. 2,15—2,25, srednje teže 1,95—2,10, kmetijske 1,75—2,15, stare 1,70—1,90 in mesne 1,80—2,25 (2,30) šilinga.

Statistika avtonomnih doklad na di. rektne davke za leto 1925. Finančna delegacija objavila v »Uradnem listu« z dne 15. t. m. statistiko avtonomnih doklad, iz katere so razvidni odstotni in predpisani zneski doklad za posamezne avtonomne zastope v letu 1925. V celji Sloveniji je znašala odmerena postavka doklad (državni davek) 18,862 390 Din celokupna vsota predpisanih doklad pa 45,037 853 Din.

Pravila Državne obrtne banke. Beograjska Obrtniška zbornica je izdelala načrt pravilnika za Državno obrtno banko. Glavne določbe tega pravilnika so: Sedež banke je v Beogradu, glavna podružnica bo v Zagrebu, a ostale podružnice v Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Novem Sadu in Skoplju. Osnovna glavnica bo znašala 37,5 milijona dinarjev. Od tega bo vplačala država v roku treh let 15 milijonov dinarjev, a ostanek bodo prav tako v času treh let vplačali za sebniki. Glavnica je podeljena na 187.500 delnic po 200 Din. Delničarji morejo biti poleg države obrtniki, njihove žene, obrtniške zadruge in vse njihove ustanove kakor tudi prijatelji obrtnikov. Glede osnovne glavnice je določeno stalno razmerje: na državo pride 40 %, na obrtnike, obrtniške zadruge in njihove ustanove 51 %, a ostanek na prijatelje obrtniškega. To razmerje se ne sme spremeniti pri prenosu delnice. Noben delničar pa ne sme imeti več kakor 25 glasov. Poslovne odbore v podružnicah imenuje upravni odbor v Beogradu. Nadzorstvo nad banko bo vršila država preko posebne komisarija ministrstva za trgovino in industrijo.

Avstrijski agrarni krogi za odpoved trgovske pogodbe z Jugoslavijo. Z Dunaja poročajo, da so avstrijski agrarni krogi začeli akcijo proti trgovski pogodbi z Jugoslavijo in zahtevajo od avstrijske vlade, da se ta pogodba odpove, češ, da je kvarljiva njihovim interesom. Avstrijski industrijski zahteva agrarcev odklanjajo.

Pred otvoritvijo pogajanj za trgovinsko pogodbo med našo kraljevino in Madžarsko. Iz Beograda poročajo da se bosta dne 20. t. m. sestali v Beogradu naša in madžarska delegacija, ki se bosta pogajali za sklenitev definitivne trgovske pogodbe med obema državama.

Znižane cene soli. Kakor smo že poročali, se bo po odloku finančnega ministrstva s 1. majem znižala cena soli za 50 par pri kg. Tako bo stala morska sol 2,40 (sedaj 2,90), so. v zdrobu 2,50 (3), za ribčice bela morska sol 1,20, siva 1,15 Din za kg.

Volitve v Trgovsko in obrtniško zbornico v Sarajevu. Ministrstvo trgovine in industrije je odobrilo, da se tekmo naslednjega meseca vrše volitve 30 novih članov Trgovske in obrtniške zbornice v Sarajevu. Mandat članov traja tri leta in se vsako tretje leto vrše volitve polovice članov.

Vapina trgovna papirja v Beogradu. Po novem finančnem zakonu je uprava državnih monopolov pooblaščen, da more odkupiti še drugo polovico delnic papirne tvornice Milana Vape v Beogradu. Nomen znesek te druge polovice predstavlja svoto 20 milijonov dinarjev in uprava monopolov je dolžna takoj izplačati svoto 13 milijonov 300.000 dinarjev, dočim bi na ostanek izplačevala gosp. Vapi dosmrtno šodstotno obresti. Upravni odbor monopolne uprave je na svojih sejah sklenil, da obrazuje poseben odbor, ki ima izdelati pravilnik za to tvornico. Ta odbor je že začel s delom. Nastalo je takoj vprašanje, na kak način naj bi se upravljala ta tvornica. Sedaj obstojata dva predloga. Prvi predlog zastopa stališče, naj bi to državno podjetje dobilo obliko delniške družbe. Večino delnic bi imela država. Drugi predlog se zavzema za to, da bi se papirna tvornica upravljala tako, kakor sedaj uprava državnih monopolov upravlja svoje številne tvornice tobaka.

Aktivnost naše trgovine z Italijo znaša v l. 1925. po italijanskih uradnih podatkih 284,50 milijona lir. Izvozila je Italija v tem času v našo državo za 496,46 milijona lir blaga, a uvozila od nas za 780,96 milijona lir.

Plačilne težkoče velike sarajevske tvrdke. Iz Sarajeva poročajo da se nabaja v plačilnih težkočah tamonajša stara velika tvrdka Božidar Minarevič, ki se bavi s trgovino s širovimi kožami in krznom.

Za ustanovitev italijanske v jugoslovenske trgovinske zbornice na Reki. Po

italijanskih vesteh namerava državni komisar reške luke posredovati pri naši vladi, da se ustanovi na Reki italijansko jugoslovenska trgovinska zbornica, katere namen bi bilo pospeševanje trgovinskih stikov med obema državama.

Ležišče soli v Južni Srbiji. Iz Beograda poročajo da sta odkrila neki trgovci iz Bujanovca in neki albanski posestnik v Južni Srbiji ob cesti Lebani. Kriva Palanka na dveh mestih ležišča soli. Najditeља sta dobila od oblastev pravico preiskavanja ležišč. Čim se ugotovi možnost izkoriščanja ležišč, se namerava ustanoviti delniška družba, ki bo eksploiratila obe ležišči.

Carinarnica v Caribrodu se je po odloku finančnega ministrstva spremenila v voljavnostjo od 1. t. m. iz glavne carinarnice I. reda v glavno carinarnico II. reda.

Alkoholmetrične tabele za ustanovitve nje od privdne na pravo jakost graduirane rakijske, odnosno špirita od 20 % na 100 % itd. Pod tem naslovom je izšla v nakladi knjigarne S. Jünkerja v Sisku knjiga, ki jo je sestavil podinspektor finančne kontrole Lazar Hergović. Knjigo, ki stane trdo vezana 60 Din, pripravljamo interesantom.

»Gospodarski vestnik«. Izšla je četrta številka tega glasila Zadrugne zveze v Trstu z bogato vsebino iz raznih panog kmetijskega gospodarstva. List izhaja mesečno in stane 10 lir letno. Uredništvo in uprava: Gorica, v. S. Glavanič 6/1.

Dobave, Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. t. m. ponudbe za dobavo 2000 komadov lopat - zajemalk ter za dobavo blaga za zastave. Predmetni pogoj se na vpogled pri ekonomskem odelu.

nju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo 60 m impregniranega platna za jadra. — Dne 26. t. m. se bo vršila pri intendanturi kosovske divizijske oblasti v Prilistni ofertalna licitacija glede dobave 1800 m³ drv. Predmetni oglas se v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Zboljanje poljskega zlatnika. Predvčerajšnjim je zabeležil poljski zlatnik mednarodno zboljanje. Padanje dolarja na varšavski borzi je celo povzročilo panično razpoloženje.

Konkurz milanske tvrdke s avlo. Iz Milana poročajo, da se nabaja v konkurzu velika tvrdka svilene stroke Arrigo Sbarbaro s pasivi 22 milijonov lir. Tvrdka je postala žrtve trajne depresije na milanski tržišču svile. Trgovala je tvrdka predvsem z Zedinjenimi državami.

Revizija carinske tarife v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da je ministrski svet začel obravnavati zakonski načrt o novelaciji avstrijske carinske tarife. Spremeni naj se kakšna četrtna vseh carinskih postavk. Znatno se po tem načrtu povšaja uvozne postavke za volnene tkanine in nekatere agrarne produkte.

Cena srebra v New Yorku je padla od srede decembra 1925 do sedaj od 63,25 na 65 centov za troyounce finega srebra (troyounce = 31,1 gr).

Rusija odklanja udeležbo mednarodne gospodarske konference. Po vesti iz Zeme je tajništvo Zveze narodov prejelo obvestilo, da se Rusija ne bo udeležila mednarodne gospodarske konference, ker se bo ta vršila na švicarskem ozemlju.

Borze

13. aprila.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševala, druga ponudbe in v oklepajih kupeljski zaključki.) Vrednote: Investicijsko 72—75, Volna škoda 295—0, zastavni in komunalne Kranjske 20—21, Celjska posojilnica 200—202 (203), Ljubljanska kreditna 175—0, Merkantila 102—0, Pradedna 865—0, Slavenska 50—0, Krediti 165—175, Strojne 0—95, Večve 100—0, Stavna 50 do 60, Sežir 110—110 (110). Večve pridenja izplačevati kupon 11 Din 15. t. m. — Blaga: Zaključek samo eden: tram. 25x25 napr. in od 6 m dož. napr. zdravi, oster, robno tesani, fco meja, 3 vagoni po 450. Povpraševalo se je po hrastovini, gabrvinah plohih in senu. Drugeče same ponudbe, kakor v hrastovih plohih, premogu, poljskih pridelekih in cementu.

ZAGREB. V zasebnih papirjih promet minimalen. Volna škoda se je začela trgovati po 299 in je končala na 298. Za ultimo t. m. se je trgovala po 300, za

Iz življenja in sveta

Živalska tragedija na visokem morju

Angleški tovorni parnik «Manchester Producer» je nedavno na odprtem morju dohitelo silovito neurje, ki je za žrtev zahtevalo ves njegov tovor: 300 volov, vkrcanih za prevoz iz Halifaxa v neko severno angleško pristanišče.

Nevihita je zajela ladjo kmalu potem, ko je zapustila pristanišče in zaplula na odprto morje. Valovi so se poigravali z njo kakor z orehovo lupino. Posadki, ki ji je pretila smrtna opasnost, ni preostalo nič drugega, kakor da je sklenila pometati z ladje ves tovor, predvsem torej vseh 300 glav živine. To se je zgodilo in kapitan barke je po rešitvi opisal novinarjem to živalsko tragedijo takole:

Burja je tulila kakor izgubljena duša in valovi so se dvigali kakor cela pogorja. Bilo je enostavno nemogoče stopiti na krov in živati, ki so že dolgo bile gladne in žejne, so žalostno mukale v svojih stajah. Hoteli smo zaokreniti ladjo, da se vrnemo proti Halifaxu — toda v tem je ravno nastopila usodna neizgoda: pri zaokretu se je zlomil vijak. Valovi so nas začeli neusmiljeno tirati sem in tja in položaj je zahteval, da tovor, 300 volov, žrtvujemo morju. Začeli smo jih torej goniti iz staj na krov. Toda nesrečne živali so morale slutiti svojo usodo, ker so se neverjetno uporno branile pohoda v smrt ter se zaganjale nazaj v stajo, četudi smo jim molili vile in drugo orodje naproti. Končno smo jih le iztirali na krov, kjer so jih pljuskomna odnašali divji valovi — in mi smo trpko morali gledati, kako so se uboge žrtve borile s smrtjo.

Svinjska glava in diplomatske afere

Dunaj, 13. aprila

Včeraj je prišlo v tukajšnjem gledališču «Apollo» do velikih skandalnih prizorov. V gledališču, ki je pravzaprav varijete, je sedaj na sporedu zabavna revija, v kateri zblijajo dovolj grobo šalo na račun italijanskega ministrskega predsednika. Šala pa obstoji v naslednjem:

Gost na odru zahteva svinjsko glavo «a la Mussolini». Natak se dela nedvednega in gleda debelo, slednjič pa se oprusti in prosi pojasnila, kakšna svinjska glava je pravzaprav to, kar zahteva gost na mizo. Gost nato pojasni stvar v tem smislu, da je svinjska glava taka glava, ki ima odprt gobec.

Ko se je dajala ta predstava, je bilo navzočih tudi 15 Italijanov. Nemudoma so planili pokonci in začeli kriče protestirati, ker da šala o svinjski glavi in Mussoliniju žali narodnostni čut vsakega Italijana. Slednjič je morala policija razgrajene odstraniti. Komik, ki je izvedel sceno s svinjsko glavo, je

Gospodična Yvonne Penhoat
ki je bila izvoljena za vojvodinjo Bretnanje.

Drobiz

1.

La Fontaine je mnogo razmišljal o junakih, ki jih je opisal v svojih basnih. Ni čudo, če se je zdel svojim vrstnikom tako raztresen in razsejan. Nekoč ga je povabil na večerjo princ de Condé, sloveč vojskovodja. A La Fontaine se je pozabil odzvati. Čez nekaj dni ga opozori dober prijatelj, da je princ hud na pesnika in da bi se bilo treba opravičiti. «Pa pojdem», je odvrnil basnik in odšel v dvorec. Toliko da ga Condé zagleda, mu pokaže hrbet in ne reče ne besede. «Hvala Bogu, da niste jezni, svetlost!», izpregovori La Fontaine.

Presenečen od teh besedah in radoveden, kako jih je umeti, se plemič okrene nekoliko v vprašujočim pogledom proti doščcu. «No, seveda», nadaljuje basnopisec, «še nikdar se ni slisalo, da bi bil junaki Condé obnil hrbet — sovraznikov». Duhoviti domislek je tolikanj udobrovoljil užaljenega gostitelja, da sta se takoj pobotala ter ostala prijatelja.

2.

«Mama je rekla, da je bila muha namesto rožice v potlici», se pritožuje dekletce gospodični v slaščičarni.

«Pojdi domov po muho, pa ti dam rožino sanjalo»

prejel več grozljivih pisem, italijansko poslanstvo pa je že vložilo pri dunajski vladi oster protest proti žalitvi voditelja fašistovske Italije. Tako se primeri, da ima včasih tudi svinjska glava diplomatske posledice.

Lord Plumer

angleški vrhovni komisar v Palestini.

Lepa dedščina

Britanska kolonija Honduras v Centralni Ameriki je lahko zadovoljna: dobila je zadnjič dedščino, s katero bo mogla znatno ublažiti in zaceliti marsikatero zvevajočo socialno rano.

9. marca t. l. je umrl baron Henry Edward Ernest Victor Bliss, šinom sveta znani sportnik in yachtmán. Umrl je v starosti 57 let na krovu svoje ladje «Sea King» v pristanišču Bélije (Honduras), na kateri je preživel večji del svojega življenja. Dobro znan je bil zlasti med mornarji vseh narodnosti; poslednja leta je križaril največ okoli Antilov, ki jih je poznal kakor nihče drugi. V svoji oporoki je zapustil vse svoje, na več milijonov dolarjev cenjeno premoženje britanski koloniji Honduras. ki bo smela vsako leto porabiti zgolj obresti od zapuščine (preko 6 milijonov dinarjev!) in sicer za namene, ki bodo služili razvoju kolonije in odpravi socialne bede. Baron Bliss je stavil v oporoki le en pogoj: vlada sme pri vseh podjetjih in pokretnih na račun njegove zapuščine zaposliti le angleške delavce in angleške strokovnjake ter uporabljati le angleški material.

Baron Bliss je bil pokopan v morju pri Fort-Georgu, kjer mu bo hondurška vlada postavila lep granitni spomenik. V bližini njegovega groba pa bodo zgradili svetilnik, visok 23 metrov, ki bo daleč naokoli svetil adjam in jih spominja na velikega človekoljuba Bliss.

Sleparska zavarovalna banka

Mnogim zavarovalnicam, ki so delale prve čase po vojni lepe kupčije, je pozneje odklenkalo. Radi tega so se bančne podjetja vrgla na nove zavarovalne trike. Pred kratkim smo našli v «Jutru» celo vrsto novih zavarovanj, ki se sedaj sklepajo na Angleškem. Tam se lahko zavaruje človek celo proti razporoki, za slučaj smrti bogate tašče ali tasta itd. Se bolj prebrisani zavarovalničarji kakor na Angleškem pa so se našli v Berlinu.

Tu se je namreč osnovala družba, ki je sprejemala samo zavarovanja zoper tatvino. Agenti so že pazili na to, da niso zavarovali takih, s katerimi se ne bi mogli okoristiti. Zato so se spuščali na trgovce, obrtnike in podjetnike, ki so stali tik pred konkurzom.

Ravnatelj sleparskega zavoda je bil bivši kapelnik Fuchs, lastnik neke kavarnice v severnem delu Berlina. Angažiral je poleg uradnikov za zavarovalnico tudi spretno vlomilce, ki so delali po njegovih navodilih. Skrival jih je v svoji kavarni in preden je kak podjetnik napovedal konkurz, je Fuchs aran-

žiral fingiran vlom, nakar je bila nevarnost konkurza odstranjena. «Zavarovalnica» je na ta način požirala ogromne vsote, zakaj dobiček se je sporazumno z «zavarovancem» delil na enake dele.

Sličnih slučajev se je dogodilo več in policija je vjela vlomilce šele na veliki petek. Vlom se je namreč izvršil v stanovanju nekega krojača. Policija je krojača zaslišala in mož se je v svojih izjavah zapletel v taka protislovja, da je postala njegova zveza z vlomilsko družbo očitna. Tako je prišla policija na sled dobro organiziranim tatovom in sleparski zavarovalnici, katere vodstvo se je okoriščalo na nepošten način ter kradlo upnikom različnih podjetij denar naravnost iz žepa.

Čarovnica v peči

Iz brunne belgijske vasice Maurage poročajo francoski listi primer babje-vernega fanatizma, ki docela spominja na srednjeveške zgodbe o čarovnicah in ljudski telebanosti.

Zbolelo je dete tamošnjega pekarskega mojstra in mati je po posvetovanjih s sosedi dognala, da mora biti dete obsedeno pod vplivom kake čarovnice. In med tem, ko je dete zvečer omedlevalo v vročini nezvesti, so ženske s pomočjo spiritistične muzice dognale, da je povzročiteljica otrokove bolezni tista žena, ki jo bodo naslednje jutro prvo zagledale na pokopališču.

Bila je nedelja in slučaj je nanesel, da se je v vasico Maurage z jutranjim vlakom pripeljala gospa dr. Prévostova iz Bruslja in se podala na vaško pokopališče, da obišče grob svojega očeta. Jedva pa se je pojavila pri vratih, že jo je popadel trop vaščanov, ki so pod pekovim poveljstvom tirali nesrečnico v vas in jo hoteli zbasati v krušno peč. K sreči se je med tem obrnilo otrokovo stanje na bolje in je gospa dr. Prévostova ostala pri življenju. Odnosla pa je težke poškodbe, radi katerih je takoj naslednji dan v Bruslju vložila tožbo.

Najlepši dnevi ...

Da vam bodo še bolj prijetni, si preiskbite lepo moderno pomladansko obleko pri trdki

Drago Schwab - Ljubljana

Jetniška obleka holandskih kaznjencev

Kadar spuste kaznjence na jetniško dvorišče, jim nadenejo na glavo masko, na prsa pa jim pripno številko. Tudi madžarski polkovnik Jankovics, ki je bil kakor znano v Haagu obsojen zaradi ponarejanja francoskih frankov, se je moral obleči v tako obleko.

Da najboljši je to znaj,
Colombo Ceylon čaj!

DANES!

Popolnoma novo!

DANES!

HARRY PIEL

najbolj priljubljeni filmski igralec, eleganten in simpatični prijatelj zatiranih pekaša samega sebe v senzacionalnem, modernem in do skrajnosti napetem vefilmu:

„Pastorlovščine v nočnem ekspresu“

Nemogoče je popisati scene, ki se vrstijo druga za drugo in držijo gledalca v nervoznem pričakovanju do končne rešitve zaslepljenega tako, da nam čisto zastaja diha. Smrtno nevarna vožnja ter borba rod vagonom drvečega ekspresa. Skok z visokega mosta na drveči ekspresni vlak. Lov za misteriozno kuverto. Vlom po noč v stanovanje sumljivo bogatega kopača zlata. Mili onski kolier (rtna solza). Večna smola de-tekta F.X. zbu a obilo smeja in zabave...

Predstave danes samo ob: 4. in pol 6.

Predstave jutri v petek ob: 4. pol 6. pol 8. in 9. u. i.

Elitni Kino Matica, vodilni Kino v Ljubljani. tel. 124.

Lovstvo in ribištvo

Lov za uharico

Spomladanske splošne selitve ptic se udeležujejo tudi razne ujede, bodisi da se same selijo, bodisi da po daljših ali krajših progah spremljajo jate ptic-selilk, jim prestopajo pot, ali pa preže na slabotnejše med njimi, ki si vedo iz gostega krdeča s čudovito izurjenim, večim očesom izbirati. Čepeč skrito na kakem drevesu razgledniku smotijo s svoje višine ptičje roje in natančno pazijo na vsakega zaostalega ali od tropa se ločivšega maroderja. Druge zopet skoraj nevidne krožijo, plove in stražijo v značilnih in ob dani priliki kakor strela šinejo na izbrano žrtev pod njimi. Pa dočim vedo te značne odmetne skrbno se prikrivati in izogibati lovcu, tako da jih le redkokdaj vidi, ali da lahko z uspehom nagne strelja, se da ta šarena sodrga z najbolj oddaljenim in tujim sorodstvom spravi pred cev še najboje z dobro živahno uharico — baš v sedanjih dneih.

Lov z uharico se tudi močno loči od vseh ostalih lovskih načinov, da se sploča že radi spremembe njegove izvajanje. Brezdvomno ga je pritevati k najbolj interesantnim lovskim metodam, prav posebno pa tam, kjer ima lovec stalno in pravilno opremljeno, če moči na pol v zemljo vgrajeno strelsko kolibo, pred katero je v razdalji kakih 30 korakov postavljen kol s prečnico za uharico na njem. Ko izbirati prostor za kolibo, izberi kak daleč viden, gol, neporasel ali izsekane holm, na katerega zasadi eno edino drevo, če ga ni na njem, ali poséje vse ostale, razen enega, ki pa ne bodi kosat! Smrek, huj, tis in podobnih dreves ni za našo svrhu priporočati. V bližino tega drevesa si postavi kolibo; v sili zadošča tudi taka, napravljena iz par kolov, prepletenih z vejami, resjem itd.

Ko se bliža roparica, jo s svojim razburjenim vedenjem že oznanja na prečnico postavljena in privezana uharica. Seveda so vrane, srake in šoje prve, ki se pojavijo in se z vrščem zaletavajo v svojo sovražnico na orangerju. Včasih se kaka ujeđa naravnost zaleti vanjo in tedaj seveda je treba naglega in sigurnega strela, a tudi točnega, da mesto ujeđe ne obstrelji svoje sove. Navadno se se zbira vsa družina na opisanem samotnem drevesu in opazuje najprej iz bližine svojo žrtev, preden se je loti. Sicer se pa z odraslo krepko uharico nikakor ni šaltiti; njen kljun prebije z enim samim udarcem mlademu mačku ali psu črepijo, in ostri kremplji zagrabijo kakor sčipalne klešče in ne izpuste zlepa. Kdor ima uharice, tudi s drugimi sovami večje vrste lahko poizkusi svojo srečo. Celo kak skovirček včasih vež drži kakor oblubi.

Seveda potrebnosti, ki je tudi lovcu potrebna, v tem načinu lova ni puščati doma. Zgodi se, da včas, razen par srak in šoj, ni nobenega drugega postopaka in rokovnjača na drevo. Zgodi pa se tudi lahko, da čakaš po par ur, ne da bi videl enega samega vrana, a ti prihodnje pol ure prinese obilen plen. Tudi ni izključeno, da pride ne navadnega črsta na kolcu, privabljen od vrojita in hreščanje gozdnega krilatega proletarjata, ogl lat izjemoma enkrat kaka lisica. Vse se priredi, celo to, da si ždel ure in ure s puško v roki — ko pa se prvič jastrebov preko divje rfo, čega čukanja, in po aeris in sprožiš, vidiš, da si pozabil potisniti patrono v cev. Navzlic vsemu je lov z uharico kr. sna lovska zabava in vsakemu lovcu priporočljiva, ki ima čas in teren, primeren, da na njem postavi kolibo. Pušiti v njej med lovom je pripo. Iljivo, kašljati še bolj ...

Končno še povejmo, da je soljeno prekasjeno meso za uharico strup. Bajka pa je, da sovi le smeč dati vode. Nasprotno je re: Uharica nuino rabi vodo, ne samo, da jo pije, tudi konje se rada v njej.

K sezoni

(«Audiat et altera parse» ali pismo g. Kazimirja Wakonigga svojemu prijatelju.)

In sem dejal, če moram že toliko plačati za lov in za lovsko karto in za lovske list, kaj bi prepuštal tako velikega tiča ostalim našim kolofotkarjem! Morda celo tistemu vampastemu bahaču, nekdanjemu Nacetu in sedanjemu Ognjeslavu Bučamnu, ali tisti pegasti suhi južini, ki piše na glavavrstu, gospodu Pepetu Sili, ki je lani tako ustrelil dva zajca več, kot smo se domenili in je bilo dovoljeno od našega kluba. Če je tič, da ga poješ, ga pojem, če je pa dober za nagačbo, ga dam pa nabasati in ga obesim v štacuno, gor nad vago, kjer bo pri meni prav tako lahko parado delal, kot kje drugje, in še dlje bo vzdržal, ker v moji štacuni ni moljev, ker preveč po petroleju smrdi. Ampak to ti povem, da je lov po štantih na zajce in srne in lisice že vse kaj drugega, kot ta nemška prismođarija na peteline. Ali se še spominjaš, kako je bilo imenitno, ko nas je Cenetov Miha potegnil s tistim svojim srcem skoro prav na štant? Če pa teba, si pa hodil magari tudi pol ure, sicer ne po asfaltu, vendar pa po poti, ki zasluži to ime. Tukaj pa, vrag vzemi te sorte lov!

Imel si na izbero, da prenočiš gori v tisti napol razdrti Zganjarjevi koči, ali da prebdiš v trgu celo noč. Jaz sem se odlo-

Francoske Igralke

so lepe in sver-žega lica, ker si predstavljajo izlo-čeno z lic šm nko z emulzio

Darujte za sokolski Tabor!

Gaston Leroux:

Prikazen v Operi

Toda godba je utihnila in zavedel sem se zopet. Zdelo se mi je, da slišim šum, ki prihaja od kostnice.

V. — Aha, aha! Slišali ste šum od kostnice?

O. — Da! Zdelo se mi je, da se mrliske glave reže in nehote sem se stresel.

V. — Ali niste takoj mislili, da se je utegnil uprav za kostnico skrivati nebeški godec, ki vas je pravkar tako očaral?

O. — Tako sem si mislil to, da sem sploh mislil samo na to, gospod komisar, in da sem pri tem pozabil slediti gosposki Daaé, ki je vstala in mirno odšla proti vratom pokopališča. Tudi ona je bila toliko zatopljena, da me ne čudi, če me ni opazila. Nisem se ganil in sem upiral oči proti kostnici odločen, da doženem do konca to neverjetno zgodbo.

V. — In kako je prišlo, da so vas našli drugo jutro pol mrtvega snak na stopnicah pred glavnim oltarjem?

O. — To je šlo naglo... K nogam se mi je priključila lobanja... potem druga... in tretja. Rekel bi, da sem tarča tega mrliskega balinanja. Dobil sem vtis, da je nerodna kretnja podrla ravnotežje čudne zgradbe, za katero se je skrival naš godec. Ta domneva se mi je zdela tem razumnejša, ko je hušnila nenadno senca k bližnjemu zakristijskemu zidu.

Planil sem za njo. Senca je že odpahnila vrata in stopila v cerkev. Imel sem peroti, senca pa je imela plašč. Bil sem dovolj nagel, da sem jo zgrabil za rob plašča. V tem trenutku sva bila s senco ravno pred glavnim oltarjem in lumni žarki so prodirali skozi okno naravnost na naju. Ker nisem spustil plašča, se je senca okrenila. Pri tem se je plašč, ki je bila vanj zavita, odprl in videl sem, kot vidim vas, gospod sodnik, grozno mrtvaško glavo, iz katere je sršel name pogled, žgoč kot peklenski ogenj. Mislil sem, da imam opraviiti s samim satanom. Pred to prikaznijo z onega sveta mi je srce

navzlic vsemu pogumu odreklo in ničesar več se ne spominjam do trenutka, ko sem se prebudil v svoji sobici v krčmi pri »Solčnem zahodu«.

VII.

Poset v loži št. 5.

Og. Firmina Richarda in Armanda Moncharmina smo ostavili v trenutku, ko sta sklenila posetiti ložo št. 5 prvega reda.

Pustila sta za seboj široke stopnice, ki vodijo od ravnateljskega preddvora k pozornici. Prekoračila sta oder, stopila sta v gledališče pri vходу za abonente, nato pa sta zavila po prvem hodniku levo v dvorano. Tam sta s prvih sedežev v parterju opazovala ložo št. 5 prvega reda. Videla sta jo slabo, ker je bila vtopljena v poltemo in so bile ogromne prevleke položene čez rdeči baržun ograje.

Bila sta skoro sama v orjaški mračni ladji in obdajala ju je velika tišina. Ob tej mirni uri odhajajo strojniki pit. Trop delavcev je že zapustil oder.

Polagoma sta brodira k levim ložam in sta se končno kot dva utopljena rešila za stebel, od koder sta mogla nemoteno motriti začarano ložo. Bila sta vznemirjena. Vsaj domnevam tako. G. Moncharmin sam piše doslovno: »Ta »gugalnica« (kakšen slog!) fantoma Opere, ki so naju tako čedno posadili nanjo, odkar sva prevzela nasledstvo za gg. Polignijem in Debiennem-om, je brezdvoma premaknila ravnotežje moje domišljije in mi bržčas zmotila tudi vid. Ne vem, če je čudna okolica in neverjetna tišina vplivala na naju, ali če sva bila vsled skoro popolne teme, ki je vladala v dvorani in zagrinjala tudi ložo št. 5, igrača nekake halucinacije. Dejstvo je, da sva videla z Richardom oba v istem hipu neko postavo v loži št. 5. Richard ni rekel ničesar; jaz tudi ne. Toda z eno kretnjo sva se prišla za roko. Tako sva čakala več minut, upirajoč oči nepremično v isto točko: postava pa je izginila. Tedaj sva odšla. Na hodniku sva si povedala vtise in govorila o postavi. Nesreča je hotela, da postava, kakršno sem videl jaz, ni bila prav nič podobna tisti, ki se je pokazala Richardu. Jaz sem videl nekako staro žensko, ki je spominjala na mater Olry. Tako sva se prepričala, da sva bila v resnici

igrača iluzije. Zatorej se nisva več obotavljala, marveč sva jadorno pohitela, smejoč se kot blazna, k loži št. 5 v prvem redu. Vstopila sva, o postavi pa ni bilo ne duha ne sluha.

Loža št. 5 je taka kot vse druge lože prvega reda. Prav nič se ne razlikuje od sosednjih lož.

Og. Moncharmin in Richard, ki sta se očitno zabavala in se smejala drug drugemu, sta premakla opremo lože, privzdigovala preproge in naslanjače in sta še prav posebno preiskovala naslanjač, ki je glas imel navdoh sedati nanj. Ugotovila sta, da je to čisto spodoben in pošten naslanjač, na katerem ni prav nič čarovnega. Skratka: to je bila najnavadnejša loža z rdečimi tapetami, naslanjači, preprogo in naslonom, pokritim z rdečim baržunom. Ko sta z vsa resnobo otipala preprogo in nista nit tu odkrila nič posebnega, sta se napotila v spodaj ležečo pritično ložo. Tudi v njej ni bilo nič sumljivega, nič nenavadnega.

»Ti ljudje se norčujejo iz naju!« je izjavil Firmin Richard s pikrim glasom. »V četrtek se bo igral »Faust« in oba bova prisostvovala predstavi v loži št. 5 prvega reda.

Sifon in platno za životno in posteljno perilo v najboljši kvaliteti po najnižji ceni priporoča trgovina perila

Hed. Šarc
Selenburgova ulica št. 5

Stefan Vincek

auto-tapeinik in sedla

Tržaška cesta 9, Glince

Specijalna delavnica za tapetiranje avtomobilov in otroških vozičkov, izdelovanje denarnic, aktovk, damskih torbic ter vseh usnjatih popotnih predmetov.

1 do 3 vagone

stare litine

franko Maribor kupi takoj trvdka

K. i R. Ježek. Maribor.

154

Odlikovane Tovarne

E. Frette e C.
Monza
(Italia)

Tkanine Prtenine Perilo
Oprema za dom za neveste

Dobave za hotele, restavracije in zdravilišča

OBRNITI SE NA PODRUŽNICO
v TRSTU
VIA MAZZINI, 30

L. MIKUS
LJUBLJANA, Mestni trg 15
Izdovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih pallo

Specijalna mehanična delavnica

za popravo pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev, kakor tudi registrirnih blagajn — Razne tipke in pisave za pisalne stroje vseh sistemov spremenim po naročilu in vzorcu. Tehnična znamenja.

LUD. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Telefon št. 980

Telefon št. 980

Nagrada novo dvokolo ali sportni otroški voziček!

Kdor kupi ali posreduje, da proda podpisano trdka 10 novih dvokoles ali otroških vozičkov v letošnjem letu, dobi za nagrado novo dvokolo, kompletno z angleško pnevmatiko ali otroški sportni voziček. Zahtevajte cenik. — Prodaja na obroke. Največje skladišče dvokoles, otroških vozičkov in pnevmatik. — **„TRIBUNA“**, tovarna dvokoles, otroških vozičkov in delov, Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Modne kamgarne in šepijote

v veliki izbiri po ugodni ceni

* **Dobite** *

v obče znani, nad 50 let obstoječi manuf. trgovini

R. Miklauc „Pri Skofu“, Ljubljana.

Zunanjim naročnikom se pošilja tudi po pošti.

127-a

Hipotekarna banka

jugoslovanskih hranilnic

v Ljubljani

(prej Kranjska deželna banka)

izvršuje vse bančne posle in transakcije

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovrstne kredite in predujme. Nakup in prodaja valut in deviz.

58 a

Mestni pogrebni zavod.

Brez posebnega obvestila

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša srčno ljubljena dobra soproga, mati, hčerka, sestra in teta, gospa

Angela Babka
trgovka

v torek, dne 13. t. m. po kratki, mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspala

Pogreb na požabne pokopnice se bo vršil v četrtek, dne 15. aprila 1926 ob 3. popoldne iz hiše žalosti Alek. sandrova cesta št. 7, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 14. aprila 1926.

3191 a

Globoko žalujoči ostali.

Vse pridobitne kroge inserente opozarjamo

na izredno razširjenost slov. tednika „DOMOVINA“.

Kdor se želi seznaniti

posebno s kmetskimi gospodarji in podeželskim ljudstvom ter ga opozarjati na svojo trdiko, bo to takoj dosegel z oglasi v „DOMOVINI“.

Oglasni oddelek „Domovine“, Prešernova ulica šte. 4. Telefon 492.

Zahvala.

Vsem onim, ki so nas tolažili ob trpljenju in smrti naše ljubljene soproge, mamice, hčere, sestre in svakinje, gospe

Marije Šusteršič roj. Tičar

se tem potom najpriskrbeje zahvaljujemo.

Posebno se zahvalimo preč. g. dr. Jakobu Kotniku, ki je tolažil pokojnico v zadnjih urah, da je mirno in Bogu vdano zaspala.

Iskrena hvala pevskega društva „Ljubljanskega Zvona“ in drugim pevcem za genljive žalostinke in vsem, ki so pokojnico počastili s prekrasnim cvetjem in jo v tako mnogobrojnem številu spremili na njeni zadnji poti.

Sv. rekvijem se bo daroval v soboto, dne 17. aprila 1926 ob sedmih v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, dne 14. aprila 1926.

3192 a

Žalujoče rodbine: Susteršič, Tičar, Hočevar.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica

Din 50.000.000.—

Rezervni zaklad okoli:

Din 10.000.000.—

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, agencija Logatec

Brzjavni naslov:

Banka Ljubljana

Telefon šte. 261, 413, 502, 503 in 504.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Urejuje in izdaja za Konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarinja Fran Jezeršek. Za inšeratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.